

Gün Gün Üç Aylık Medya/İfade Özgürlüğü İhlalleri -Tam Metin

Üç Ayın İyi Haberleri: AYM'nin "İfade Özgürlüğü İhlali" Kararları/ Nisan-Mayıs-Haziran 2019

Düzenlemeler, Tepkiler, Hak Aramalar/ Nisan-Mayıs-Haziran 2019

BİA Medya Gözlem 2001- 2019

Türkiye’de onlarca gazeteci, mesleki ya da politik faaliyetler kapsamında tutuklu veya hükümlü olarak 1 Temmuz itibarıyla cezaevinde bulunuyordu. Ceza davaları kapsamında medya temsilcilerine yaygınlıkla yöneltilen “örgüt üyeliği” ve “örgüt propagandası” suçlamalarıyla ilgili Nisan-Mayıs-Haziran 2019 döneminde gündeme gelen mahkumiyetler yeni tutuklamaların da habercisi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın duyurduğu Yargı Reformu Strateji Belgesi doğrultusunda keyfi tutuklamaları önlemeye dönük tasarlanan düzenlemeler, düşüncüyü ifade ve medya özgürlüğü ile halkın haber alma hakkını temelde güvence altına alınmadıkça ve söz konusu özgürlükçü anlayış benimsenmedikçe cezaevi ve tutukevlerini sınırlı bir süre içinde rahatlatmaktan öte bir amaca hizmet etmeyecektir.

Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink’in 19 Ocak 2007’de İstanbul Şişli’deki gazetesi önünde öldürülmesine ilişkin İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen davada, 12 yıl sonra, halen MİT görevlilerinin dinlenmesini bekliyor.

Dönemin Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek, İstihbarat Daire Başkanlığı C Şube Müdürü Ali Fuat Yılmaz, Yüzbaşı Muharrem Demirkale ve Fox TV haber müdürü Ercan Gün’ün tutuklu yargılandığı 85 sanıklı davaya 4-5-6 Eylül günlerine kaldı.

Kürt aydını, gazeteci Musa Anter’in 1992’de öldürülmesi ve 90’larda JİTEM’in işlediği cinayetlerle ilgili 18 sanıklı davada, ne “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım’ı bulabildi, ne de İsveç’te bulunan PKK itirafçısı ve eski MİT elemanı Abdülkadir Aygan’ın dört yıldır ifadesini alabildi. Son bilgilere göre, kanser tedavisi gördüğü söylenen “Yeşil”in SGK kaydı yok; bu kişi 1996’da Eymür ile görüşmek için bir MİT’çiyle bağlantı kurdu. Mahkeme, sanıklar Muhsin Gül, Mehmet Zahir Karadeniz, Fethi Çetin ve Mahmut Yıldırım’ın yakalanmasını bekliyor. 3 Temmuz’da görülecek duruşmada, Hüseyin Oğuz’un beyanında bahsettiği Berdan Akdağ’ın tanık olarak dinlenmesi bekleniyor.

Kırklareli’nde gazeteci Haydar Meriç’in, Fethullah Gülen’i eleştiren kitap yazacağını açıklamasından sonra kaçırılması, cesedinin 18 Haziran 2011’de Düzce Akçakoca kıyılarında bulunmasıyla ilgili süreç, Meriç’in yaptığı son telefon kayıtlarının silinmesine ilişkin bir komisyere “FETÖ üyeliği” ve “bilgi sistemine girmek”ten dava açılmasıyla sürüyor.

İstanbul Başsavcılığı, Suudi Arabistan Krallığı İstanbul Başkonsolosluğu'nda 2 Ekim'de öldürülen ancak cesedine altı aydır ulaşılamayan Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı ile ilgili soruşturmasını sürdürüyor. İnterpol Türkiye'nin başvurusuyla cinayette adı geçen 20 kişiyle ilgili Kırmızı Bülten çıkarırken, sorumluları Türkiye'ye iade etmeye yanaşmayan Suudi Arabistan "idam" talebiyle yürüttüğü yargılamada dört duruşma gerçekleştirdi. Birleşmiş Milletler Yargısız İnfazlar Özel Raportörü Agnes Callamard ise Türkiye'ye gerçekleştirdiği incelemenin raporunu BM İnsan Hakları Konseyi'ne sundu. Callamard, BM yetkililerinden, Suudi Arabistan Veliht Prensi ve Krallık ileri gelenlerinin cinayetten sorumlu olduklarının ve yargılanmaları gerektiğini bildirdi.

Gazeteci Cinayetleri / Yargılama

Cemal Kaşıkçı cinayeti

Kaşıkçı Cinayeti raporu: BM Keyfi ve Yargısız İnfazlar Özel Raportörü Agnes Callamard Washington Post gazetesi yazarı Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın 2 Ekim 2018'de İstanbul'daki Suudi Arabistan Konsolosluğu'nda öldürülmesiyle ilgili raporunu açıkladı. 88 sayfalık raporda, "ABD, Kaşıkçı cinayetinin araştırılması için FBI soruşturması başlatmalı. Suudi Arabistan Veliht Prensi'nin de aralarında bulunduğu üst düzey yetkililerin soruşturulması için güvenilir kanıtlar var. BM Genel Sekreteri Antonio Guterres de Kaşıkçı'nın öldürülmesine ilişkin cezai soruşturma başlatmalı. Kaşıkçı'nın öldürülmesine ilişkin yaptırımlar Veliht Prens ve onun yurt dışındaki kişisel mal varlıklarını da kapsamalı" şeklinde tespit ve talepler içeriyor (19 Haziran).

Cinayet zanlıları için Kırmızı Bülten: Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı cinayetiyle ilgili soruşturmayı sürdüren Türkiye, cinayet timini kapsayan 20 kişiye yönelik İnterpol düzeyinde Kırmızı Bülten çıkarılmasını sağlarken, sorumluları Türkiye'ye iade etmeye yanaşmayan Suudi Arabistan "idam" talebiyle yürüttüğü yargılamada dört duruşma gerçekleştirdi. Türkiye, zanlılarla ilgili, TCK'nın 81 ve 82/1-a-b maddelerinde düzenlenen 'tasarlayarak, canavarca hisle veya eziyet ederek kasten öldürme' suçundan soruşturma yürütüyor (18 Haziran).

Hrant Dink Cinayeti

12 yıllık Dink davasında "sistem bozuk": İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19 Ocak 2007'de öldürülmesiyle ilgili dönemin kamu ve güvenlik görevlilerine yönelik açılan davanın 95. Duruşması yapıldı. Mahkeme, Emniyet, İstihbarat ve Jandarma görevlilerinin yargılandığı dördü tutuklu 85 sanıklı davada dönemin Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek ve İstihbarat Daire Başkanlığı C Şube Müdürü Ali Fuat Yılmaz, İstanbul Jandarma İstihbarat TİM Komutanı Yüzbaşı Muharrem Demirkale ve Fox TV haber müdürü Ercan Gün'ün tutukluluk talebini reddetti. Ayrıca mahkeme, Ahmet İskender, Erhan Tuncel, Ersin Yolcu, Osman Hayal, Salih Hacısalihoğlu, Tuncay Uzundal, Yasin Hayal, Zeynel Abidin Yavuz ve Dink'i öldürmekten hükümlü Ogün Samast'ın dosyalarının, zamanaşımı riski nedeniyle ayrılmasına ve mütalaa için savcıya gönderilmesine hükmetti. MİT görevlileri Özel Yılmaz ve Handan Selçuk MİT'in gönderilen yazıya cevap vermemesi üzerine mahkemede dinlenemedi. Dönemin

İstanbul Vali Yardımcısı Ergun Güngör ise Bursa Ağır Ceza Mahkemesi'nde SEGBİS bağlantısı için hazır bulundu fakat UYAP sistemindeki arıza nedeniyle bir sonraki celsede dinlenilmesine karar verildi. Yargılama 4-5-6 Eylül günlerinde sürecek (11, 12 ve 13 Haziran).

Musa Anter Cinayeti

“Yeşil” ve Aygan’ı bekleniyor: Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi, Kürt aydını, gazeteci Musa Anter’in 1992’de öldürülmesi ve 90’larda JİTEM’in işlediği cinayetlerle ilgili 18 sanıklı davada, ne “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım’ı bulabildi, ne de İsveç’te bulunan PKK itirafçısı ve eski MİT elemanı Abdülkadir Aygan’ın dört yıldır ifadesini alabildi. Son duruşmada Mahkeme Başkanı Şükrü Onat Tekinalp, “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım’ın kanser hastası olduğu iddiaları nedeniyle tedavi görüp görmediğinin SGK’ye sorulduğunu, sağlık kaydına rastlanmadığının bildirildiğini açıkladı. Tekinalp, sanıklardan Mahmut Yıldırım ile Kasım 1996’da telefonla görüştüğü bildirilen emekli bir MİT mensubunun yazılı beyanını dosyaya koydu. MİT görevlisi, beyanında, Yeşil’in Eymür ile görüşmek için bağlantıya geçtiğini, bu durumu da Eymür’e ileteceğini bildirdiğini savundu. Emekli astsubay Hüseyin Oğuz, İzmir’den video konferans sistemi üzerinden tanık sıfatıyla ifade verdi. Oğuz, “Aygan, bir televizyon kanalında gerçekleşen programa bağlandığı sırada o gün yanında ‘Celil’ kod Aytekin Özel, ‘Yeşil’ kod Mahmut Yıldırım ile beraber Anter’i kendilerinin kaçırdığını ve infaz ettiklerini açıkça söylemiştir. Hatta yanında bulunan Orhan Miroğlu’nu da öldü diye bıraktıklarını söylemiştir” dedi. Sanıklardan Savaş Gevrekçi’yi Jandarma Okullar Komutanlığı’ndaki eğitiminden tanıdığını dile getiren Oğuz, “Gevrekçi ile görev anlayışımız tamamen ters” diye konuştu. Hüseyin Oğuz, Gevrekçi’nin JİTEM’de görev yaptığını, ancak dava konusu olaylara katılıp katılmadığını bilmediğini söyledi. Oğuz, Mahmut Yıldırım’ın kimliğini kendisinin tespit ettiğini; Yıldırım’ın, Elazığ, Dersim ve Diyarbakır’da birçok eylemi kişisel olarak gerçekleştirdiğini ve JİTEM adına cinayetler işlediğini, Anter ve Miroğlu’na yönelik saldırıyı da JİTEM’in yaptığını söyledi. Anter Ailesi’nin avukatı Selim Okçuoğlu, Adalet Bakanlığı ve MİT’i yargı sürecinin önünü tıkamakla suçlamıştı. Okçuoğlu, Aygan’ın İsveç’ten ifadesinin istinabe yoluyla alınamamasını “işlemlerin Adalet Bakanlığında takılıp kalması”na bağlamıştı. Mahkeme heyeti, sanıklar Muhsin Gül, Mehmet Zahir Karadeniz, Fethi Çetin ve Mahmut Yıldırım hakkındaki yakalama emirlerinin infazını bekliyor. Heyet, bazı bilgilerin dosyaya kazandırılması için müzekkereler yazılmasına, Hüseyin Oğuz’un beyanında bahsettiği Berdan Akdağ’ın tanık olarak dinlenmesine karar verdi. Gelecek duruşma 3 Temmuz’da (20 Mart).

Haydar Meriç Cinayeti

Son görüşme kaydını silene dava: İstanbul Başsavcılığı, **Kırklareli’nde Fethullah Gülen’i eleştiren bir** kitap yazacağını açıklamasından sonra **kaçırılan ve** cesedi 18 Haziran 2011’de Düzce Akçakova kıyılarında bulunan gazeteci **Haydar Meriç**’in son telefon görüşmesi kayıtlarını silen kişi olduğu gerekçesiyle o dönem İstihbarat Daire Başkanlığı Teknik Operasyon Şube Müdürlüğünde (TEKOP) görevli komiser Hakan Kanın hakkında dava açtı. İddianamede telefonu dinleme altındayken Haydar Meriç’in öldürüldüğü ve bu olayın örtbas edilmek için de istihbarat şubesince gerekli bilgi paylaşımı yapılmadığı, Hakan Kanın olmadan kayıtların silinemeyeceği söyleniyor. Savcılık, iddianamede

Kanın'ın Bylock programı kullanıcısı olduğunu iddia ederek “Silahlı Terör Örgütüne üye olma” ve “Bilişim Sistemindeki verileri bozma, yoketme, erişilmez kılma” suçlarından cezalandırılması talep ediyor (14 Mayıs).

Hapis gazeteciler: Her yer dört duvar!

Türkiye’de onlarca gazeteci, mesleki ya da politik faaliyetler kapsamında tutuklu veya hükümlü olarak 1 Temmuz itibariyle cezaevinde bulunuyordu. Bu davalar kapsamında medya temsilcilerine yaygınlıkla yöneltilen “örgüt üyeliği” ve “örgüt propagandası” suçlamalarıyla ilgili Nisan-Mayıs-Haziran döneminde gündeme gelen mahkumiyet yeni tutuklamaların da habercisi.

Söz konusu süreç, Çağdaş Gazeteciler Derneği (ÇGD) Bursa Şubesi Yönetim Kurulu üyesi Ozan Kaplanoğlu ve Yeniçağ gazetesi yazarı Yavuz Selim Demirağ örneklerinde olduğu gibi, Başbakan olduğu dönemde Recep Tayyip Erdoğan’a yönelik eleştiri ve isnatlar nedeniyle gazetecilerin “Kamu görevlisine hakaret”ten de hükümlü olarak cezaevine gönderilebileceğini bir kez daha gösterdi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın duyurduğu Yargı Reformu Strateji Belgesi doğrultusunda keyfi tutuklamaları önlemeye dönüş tasarlanan düzenlemeler, düşünceyi ifade ve medya özgürlüğü ile halkın haber alma hakkını temelde güvence altına alınmadıkça ve söz konusu anlayış benimsenmedikçe, cezaevi ve tutukevlerini sınırlı bir süre içinde rahatlatmaktan öte bir amaca hizmet etmeyecektir.

Acil bir ihtiyaç olduğu halde geciken bu düzenleme örneğin, ne Özgür Gündem gazetesi için sembolik “Nöbetçi Genel Yönetmenliği yaptığı için Terörle Mücadele Kanunu’ndan mahkum edilip dört ay aşkın süre hükümlü olarak hapis yatan gazeteci Ayşe Düzkan’ın keyfi tutukluluğuna çare oluşturdu; ne de yine politik yargılamalar çerçevesinde hüküm giyen Cumhuriyet gazetesi eski yetkili ve yazarları Hakan Kara, Güray Öz, Musa Kart, Önder Çelik, Mustafa Kemal Güngör, Emre İper’in süregiden mahpusluğunu sonlandırabildi.

Türkiye’de bir yılı aşkın süredir tutuklu kalan Die Zelt gazetesi muhabiri Deniz Yücel’in şikayetine dair soruşturma sonuçları ve son olarak bu iddiaya ilişkin gündeme gelen Anayasa Mahkemesi kararı, cezaevlerinde insan onurunu hiçe sayan kötü muameleye dair şikayetlerin etkili soruşturulmadığına dair endişeleri güçlendirdi.

Tutuklamalar

Kaplanoğlu’na hapis ve tahliye: Çağdaş Gazeteciler Derneği (ÇGD) Bursa Şubesi Yönetim Kurulu üyesi ve 2. Başkanı Ozan Kaplanoğlu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a başbakanlığı döneminde hakaret ettiği gerekçesiyle tutuklandı; üç ay sonra tahliye edildi. Kaplanoğlu, hakkında Aralık 2013’te katıldığı eylemlerde atılan sloganlardan dolayı verilmiş ve birisi istinaf diğeri de temyiz sürecinden geçerek kesinleşmiş ayrı ayrı 1 yıl 9 ay ve 11 ay 20 gün hapis cezası nedeniyle Bursa Cezaevi’nde tutuluyor (15 Haziran).

Demirağ'a tutuklama ve tahliye: Yeniçağ gazetesi yazarı Yavuz Selim Demirağ, Başbakan olduğu dönemde AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret ettiği gerekçesiyle “kamu görevlisine hakaret” iddiasıyla verilen cezanın onanması üzerine cezaevine gönderildi. Ankara Ayaş Cezaevi'ne giren gazeteci, aynı gece denetimli serbestlik kapsamında tahliye edildi (13-14 Haziran).

Düzkan'ın “açık cezaevi” başvurusu: Özgür Gündem gazetesinin Nöbetçi Genel Yönetmenliği kampanyasına katıldığı gerekçesiyle verilen 1 yıl 6 aylık hapis cezası nedeniyle 29 Ocak'tan beri Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutulan gazeteci Ayşe Düzkan'ın açık cezaevine nakliyle ilgili avukatı Özcan Kılıç'ın yaptığı başvurulara yanıt verilmedi. Kılıç, bunun üzerine Bakırköy İnfaz Hakimliği'ne itirazda bulundu. Kılıç dilekçesinde, Düzkan'ın açık cezaevine ayrılması için gerekli süreyi çoktan aştığına yer verdi (17 Mayıs).

Yücel “işkence”yi anlattı: Almanya ve Türkiye vatandaşı gazeteci Deniz Yücel, “terör örgütü propagandası” ve “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” suçlamalarıyla Türkiye’de tutuksuz yargılandığı dava kapsamında, Berlin Tiergarten Asliye Mahkemesi’ne verdiği ifadede, Silivri Cezaevi’nde kaldığı süre içerisinde işkence gördüğünü açıkladı: “3 Mart Cuma ve tekrar 5 Mart Pazar (2017) günü Cumhurbaşkanı’nın beni hedef göstermeye başlamasıyla, 6 Mart Pazartesi günü, beni avukat görüşüne götürmek üzere altı gardiyan kapıma geldi. (...) Bu grup, üst aramayı, o ana kadar hiç karşılaşmadığım bir kabalıkla yaptı. ‘Vatan haini’, ‘Alman ajanı’ gibi hakaretlerle hitap ediyor, Cumhurbaşkanı’nın hakkımda sarf ettiği hakaretleri tekrarlıyorlardı.” Gazeteci hücrelerine girildiği günü de şöyle anlattı: “O günkü durum ise farklıydı. Yine aynı altı kişi gelmişti, eşyalarımı dağıtıyor, sakladığım birkaç gazete kupürünü – ki elimde o anda manevi değer taşıyan tek şey buydu – çöpe atmaya zorluyor ve yine küfürler savuruyorlardı. Ve hücrelerde, koridorlardan farklı olarak kameralar olmadığı için ayaklarıma tekmeler, göğsüme ve sırtıma atılan yumruklarla ilk kez darp edildim.” Yücel’in yaptığı şikayet takipsizlikle sonuçlandı (10 Mayıs).

Gürsel’e hapis ve tahliye: Cumhuriyet gazetesi davasında 11 ay hapis yattıktan sonra 2 yıl 6 ay hapse mahkum edildiği halde Anayasa Mahkemesi’nin 2 Mayıs’ta “ifade özgürlüğü hakkının çiğnendiği”ne hükmettiği gazeteci yazar Kadri Gürsel davetiye ile İstanbul Metris Cezaevi’ne konuldu. Gazeteci Bakırköy İnfaz Hakimliği’nin denetimli serbestlik yönünde karar alması üzerine aynı gün tahliye edildi (29 Mayıs).

Cumhuriyet Davası’ndan altı gazeteci hapiste: İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi’nin (İstinaf) “örgüte yardım” iddiasıyla verilen beş yıldan az hapis cezalarını onadığı Cumhuriyet gazetesi eski çalışan ve yetkilileri Musa Kart, Güray Öz, Hakan Kara, Mustafa Kemal Güngör, Önder Çelik ve Emre İper, temyiz taleplerinin görüşülmesi için Yargıtay’a yaptıkları son başvurudan ses çıkmayınca Kandıra Cezaevi’ne girdi (25 Nisan).

Tahliyeler

İki ETHA çalışanına tahliye: İstanbul 23. Ağır Ceza Mahkemesi, “MLKP üyeliği”nden yargılandığı tutuklu ETHA ajansı çalışanları **Pınar Gayip** ve **Semiha Şahin**’i ev hapsiyle tahliye edilmesine karar verdi. Yargılama 15 Ekim’e kaldı. Şahin, duruşmada, “Yaptığımız haberlerden

kaynaklı, politik tutumumuzdan dolayı tutukluyuz. Sosyal medya paylaşımlarımdan dolayı tutukluyuz” demişti (13 Haziran).

Düzkan’a tahliye: Özgür Gündem gazetesiyle dayanışma amacıyla bir gün nöbetçi genel yayın yönetmeni olduğu için “örgüt propagandası” iddiasıyla 1 yıl 6 ay hapse mahkum edildikten sonra İstanbul Bakırköy Cezaevi’ne giren gazeteci Ayşe Düzkan nakledildiği Eskişehir Açık Cezaevi’nden tahliye edildi. Düzkan 29 Ocak’ta tutuklanmıştı (11 Haziran).

Yasul ve Ürün’e tahliye: İstanbul 23. Ağır Ceza Mahkemesi, kapatılan Özgürlükçü Demokrasi gazetesinin beşi tutuklu 14 çalışanını “terör örgütüne üyelik” ve “terör örgütü propagandası yapmak”, “terör örgütlerinin yayınlarını basmak veya yayınlamak”tan açılan davada yazı işleri müdürü İshak Yasul ve editör Hicran Ürün tahliye edildi (10 Nisan).

Gözetiler

Nisan-Mayıs-Haziran 2019 döneminde en az 14 gazeteci ve medya çalışanı gözetilme kararı alındı. Gazetecilerden 4’ü “Kürt Sorunu” bağlantılı soruşturmalar çerçevesinde gözetilme kararı aldı.

Geçen yılın aynı döneminde beş gazeteci veya medya çalışanı gözetilme kararı alınmıştı. Gazetecilerden dördü “Kürt Sorunu” bağlantılı soruşturmalar çerçevesinde gözetilme kararı aldı.

2018 yılının tamamındaysa 47 haberci gözetilme kararı alınmıştı; bunlardan 36’si Kürt Sorunu kapsamına giren gelişmeleri izlerken Emniyet Müdürlükleri veya Terörle Mücadele Şubeleri’nde gözetim altında tutulmuştu.

7 ETHA çalışanına gözetilme kararı: Haftalık sosyalist gazete Atılım’ın eki olan İstanbul Sokakta gazetesinin toplatma kararı üzerine polis Etkin Haber Ajansı’na (ETHA) baskın düzenledi. ETHA editörleri İsmi naz Temel, Deniz Bakır ve Serdal Işık, muhabirler Havva Cuştan ve Ozan Sarı, ajans çalışanı Mehmet Acettin ile Ceylan Yayınları çalışanı Gülçin Aykul gözetilme kararlarının dördüncü gününde yurtdışı yasağı konarak serbest bırakıldı (15-19 Haziran).

Demirhan’a gözetilme kararı: Sendika.Org sitesi editörü Ali Ergin Demirhan, İstanbul’da yolda yürürken denk geldiği GBT araması sırasında “Cumhurbaşkanı’na hakaret” şüphesiyle yürütülen bir soruşturma gerekçesiyle gözetilme kararı alındı. Aksaray Karakolu’ndan sevk edildiği savcılıkta ifade sonrası serbest bırakıldı (28 Haziran).

Baysal’a gözetilme kararı: Gazeteci Nurcan Baysal, katıldığı bir Demokratik Toplum Kongresi (DTK) toplantısı nedeniyle 2012’e ait bir soruşturma kapsamında “örgüt üyeliği” şüphesiyle gözetilme kararı alındı, Diyarbakır Terörle Mücadele Şubesi’nde ifade verdi, serbest bırakıldı (3 Haziran).

Kuray ve Tunççelik’a gözetilme kararı: Gazeteciler Zeynep Kuray Mısır Çarşısı’nda açlık grevlerine dikkat çekmek için yapılan eylemi takip ederken, Mezopotamya Ajansı muhabiri İrfan Tunççelik ise Bakırköy Hapishanesi önündeki Barış Anneleri’nin eylemini izlerken gözetilme kararı alındı. İki haberci haftada iki kez karakola imza vermek şartıyla serbest bırakıldı. Kuray’a ait materyallere el konuldu (12-13 Mayıs).

Coşkun’a gözaltı: Cumhuriyet gazetesi için çalıştığı 2015 yılında “Hakim ve Savcılara İndirimli Konut Haber” haberini kaleme alan Medyascope.tv muhabiri Canan Coşkun, İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nin “hakaret ve iftira” iddiasıyla verdiği 12 bin 660 TL’lik adli para cezası kesinleştiği için gözaltına alındı. Gazeteci, para cezası ödendikten sonra serbest bırakıldı (12 Mayıs).

Avcu’ya gözaltı: Yurt Gazetesi genel yayın yönetmeni Ali Avcu, “Kırk Katır mı? Yoksa Kırk Satır mı? Bir dönemin Anatomisi” kitabı gerekçe gösterilerek ifadeye çağrıldığı Alibeyköy Karakolu’nda gözaltına alındı, adliyedeki işlemler sonrası serbest bırakıldı (30 Nisan).

Sönmez’e gözaltı: İktisatçı- gazeteci Mustafa Sönmez “Cumhurbaşkanına hakaret” suçlamasıyla sabah 3.50 sularında evinden gözaltına alındı; 10 saatlik işlem ve ifadesi alındıktan sonra İstanbul Kartal Adliye’sinden serbest bırakıldı. Sönmez’in Beşiktaş – Başakşehir maçı öncesi Beşiktaş Köyü’nde Beşiktaşlı taraftarların bira içerken “Şerefine Tayyip” sloganı attıkları videoyu paylaşması nedeniyle gözaltına alındığı belirtildi (14 Nisan).

Saldırı, Tehdit ve Engellemeler

Nisan-Mayıs-Haziran 2019 döneminde en az 10 gazeteci saldırıya uğradı. Bu saldırılar 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri’ni izleyen süreçte daha ziyade Cumhuriyet İttifakı ortakları AKP ve MHP’yi eleştirenlere yönelikti. 2018’in aynı döneminde iki haberci ve bir medya bürosu saldırıya uğramış; bir medya organı da sözlü saldırının hedefi olmuştu. Yedisi ölümle tehdit olmak üzere toplam 65 gazeteci de tehdit edilmişti. 2018’in tamamındaysa en az 19 gazeteci ve bir medya kuruluşu saldırıya uğramıştı. Ayrıca, Suudi Arabistan’ın İstanbul Başkonsolosluğu’nda da Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı öldürülmüştü. Diğer yandan, 70 gazeteci ve 4 medya kuruluşu da tehditle karşılaşmıştı.

Alan’a sokakta saldırı: Bazı generallere yönelik yargıya yansıyan ağır sözlerle gündeme gelen Yeni Akit gazetesi haber müdürü Murat Alan, evinin önünde darp edildi. Alan hastaneye kaldırıldı, dört kişi gözaltına alındı (14 Haziran).

Üç gazeteciye tekneli saldırı: Muğla’nın Bodrum ilçesinde haber takibi yapan Hürriyet Gazetesinden Cenker Tezel, TV 100 Muhabiri Metehan Ekşi ve Habertürk Bloomberg TV Muhabiri Onur Aydın’ı taşıyan tekneyi bölgedeki Maça Kızı Otel’inin sürat teknesi çarparak batırdı. Gazeteciler kazayı sıyrıklarla atlattı, ayağı kesilen ve çok kan kaybettiği belirlenen kaptan ameliyata alındı. Çarpan teknenin kaptanı tutuklandı (5 Haziran).

Önkibar’a saldırı: Oda TV haber sitesi yazarı Sabahattin Önkibar, Ankara Angora Evleri önünde, evine 300 metre kala iki araçtan inen üç kişinin saldırısına uğradı. Önkibar hastaneye kaldırıldı, şikayetçi olduğu saldırganlar hakimlikten serbest bırakıldı. Önkibar, “19-20 yaşında çocukları saldırdılar üstüme. Kimin yaptığını ve kimlerin yaptırdığını biliyorum. Şikayette de bulunduk.” (25 Mayıs).

Denizli'ye saldırı: Adana'da günlük Egemen Gazetesinin kurucusu Hakan Denizli, sabah evinden çıkarken kızının ve torununun yanında silahlı saldırıya uğradı, yaralandı. Saldırıyı izleyen günlerde gözaltındaki zanlılardan dördü tutuklandı (24 Mayıs).

Çevik'e saldırı: Antalya'nın Aksu İlçesi'nde üç kişi, "Orion Pazarı" ile ilgili bir yazısını hatırlattıktan sonra yerel Güney Haberci Haber Portalı genel yayın yönetmeni Ergin Çevik'e yumruklarla saldırdı. Saldırganlar Çevik'in sekreterine "Ona Kundu'dan selamımızı söyleyin. O anlar" diyerek tehdit mesajı bıraktıktan bir saat sonra da Pınarlı Kavşağı'nda bir restoranın önünde Çevik'in önünü kesti, gazeteciyi yumruklarla darp ettikten sonra uzaklaştı (20 Mayıs).

Özyol'a saldırı: Köşe yazarı İdris Özyol akşam saatlerinde çalıştığı gazetenin önünde kimliği belirlenemeyen bir grubun saldırısına uğradı, yüzünden yaralandı, kolu alçıya alındı. Polis, daha önce gazeteciyi tehdit etmiş MHP Muratpaşa İlçe Başkanı Talu Bilgili'nin şoförü Taner Canatek'in de aralarında olduğu zanlıları gözaltına aldı. Canatek, ifadesinde "Ben azmettirmedim, saldırtmadım, ilgim yok" dedi (15 Mayıs).

Eren'e saldırı: MHP Kastamonu İl Başkanı Yüksel Aydın'ın öğrenci etkinliğini bastığı haberini yapan AJANS 37 muhabiri Mehmet Eren, Kastamonu meydanında saldırıya uğradı (12 Mayıs).

Demirağ'a ağır saldırı: Yeniçağ gazetesi yazarı Yavuz Selim Demirağ, Türkiyem TV'deki programını gerçekleştirdikten sonra Ankara'da evinin yakınında, kendisini Dublo araçla izleyen altı-yedi kişilik bir grubun saldırısına uğradı. Yüzünden ağır yaralanan ve GATA Hastanesi'ne kaldırılan gazeteciye yönelik saldırıyla ilgili altı kişi gözaltına alındı (11 Mayıs).

Hak arama ve cezasızlık

İktidar, 31 Mart Yerel Seçimleri ve 23 Haziran'da yenilenen İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimi sürecinde gazetecilere karşı yaşanan fiziki şiddete seyirci kaldı. Yeni Çağ gazetesi yazarı Yavuz Selim Demirağ'a saldıranların "hayati tehlike yok" diye salıverilmesinden sonra yaşanan seri saldırılara karşı İYİ Parti ve CHP gibi muhalefet partilerinin Mecliste sunduğu araştırma önergeleri, AK Parti ve ortağı MHP vekillerinin oylarıyla reddedildi. 10 kadar saldırı vakasından sadece birinde, saldırganlar tutuklandı. Diğer yandan, eski Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alay Komutanı Muhsin Kutsi Barış, 224 sanıklı Genelkurmay Çatı Davası'nda, 15 Temmuz 2016 darbe girişimi gecesi TRT'ye baskın emrini verdiği gerekçesiyle ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkum edildi. Gazeteciler Uğur Mumcu ve Ahmet Taner Kışlalı'nın 90'lı yıllarda öldürülmesini de kapsayan Umut Davası, bombacı Oğuz Demir ile Anayasa Mahkemesi'nin yeniden yargılama istediği beş sanıkla ilgili iki ayrı dosya halinde sürüyor. Araştırmacı gazeteci Ahmet Şık'ı "İmamın Ordusu" taslak kitabı nedeniyle Mart 2011'de komployla tutukladıkları gerekçesiyle yedi

hakim ve savcıya Yargıtay'da açılan dava, dosyayı görüşecek Yargıtay Dairesi'nin belirlenmesini bekliyor.

TRT'ye baskına ağırlaştırılmış müebbet: Ankara 17. Ağır Ceza Mahkemesi, 15 Temmuz 2016'da girişilen darbeye ilişkin 224 sanıklı Genelkurmay Çatı Davası kapsamında eski Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alay Komutanı Muhsin Kutsi Barış'ı, TRT'ye baskın emrini verdiği gerekçesiyle ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkum etti (20 Haziran).

Umut Davası'nda adalet yok: Gazeteciler Uğur Mumcu ve Ahmet Taner Kışlalı'nın 90'lı yıllarda öldürülmesini de kapsayan Umut Davası, Kırmızı Bülten ile arandığı ve bombacı olduğu ifade edilen Oğuz Demir ile Anayasa Mahkemesi'nin yeniden yargılama istediği beş sanık açısından devam ediyor. Oğuz Demir'in davası 31 Ekim'de sürecektir. Beş sanığın yargılanmasına ise 8 Kasım'da devam edilecek (10 Haziran).

Küçükkaya dava açacak: Fox TV program sunucusu gazeteci İsmail Küçükkaya, CHP'nin İBB Başkan Adayı Ekrem İmamoğlu ile bir araya geldiği anlara dair güvenlik kamerası görüntülerini medya kuruluşlarıyla paylaşan The Marmara Otel'e dava açacaklarını duyurdu. Küçükkaya 'olağan' görüşmenin Yıldırım'la da yapıldığını dile getirmişti (19 Haziran).

Denizli'ye saldırılar tutuklandı: Adana'nın Seyhan İlçesi'nde gazeteci Hakan Denizli'ye 24 Mayıs'ta silahlı saldırı düzenledikleri gerekçesiyle gözaltına alınan dört şüpheli tutuklandı. Yeşilyurt Mahallesi'nde kızı ve torunuyla bindiği otomobilde gazeteciye silahlı saldırıda bulunduğu iddia edilen V.T.A. ile şüphelinin motosikletle kaçmasına yardım ettiği ileri sürülen sürücü S.Ö. ve şüphelileri azmettirdiği öne sürülen V.C. ve E.E. polis operasyonu ile gözaltına alınmıştı. Zanlılardan V.T.A. sevk sırasında basın mensuplarına, Denizli'nin gazeteci olduğunu bilmediğini belirterek, "Hiçbir husumetim yok o şahısla" dedi (7 Haziran).

Saldırıya "merhamet": Ankara Sulh Ceza Hakimliği, "hayati tehlike olmadığı" gerekçesiyle, Yeni Çağ gazetesi yazarı Yavuz Selim Demirağ'a saldırdıkları gerekçesiyle karşısına çıkan altı şüpheliyi serbest bıraktı. Gazeteciye beysbol sopalarıyla darp eden ve hastanelik eden şüpheliler, saldırıya zemin olarak "trafikte tartıştık, o nedenle saldırdık" ifadesine sarıldı (13 Mayıs).

"Şık'a komploya" dava: Araştırmacı gazeteci Ahmet Şık'ı "İmamın Ordusu" taslak kitabı nedeniyle Mart 2011'de komployla tutukladıkları gerekçesiyle yedi hâkim ve savcı hakkında "görevi kötüye kullanmak" ve "hürriyeti kısıtlamak"tan dava açıldı. A. Alçık, A. E. Peksak, H. Şen, M. Ekinci, Ö. Diken. R. Çakır ve S. Mermerci'nin yargılanmasına 6 Mart'ta başlanacaktı. Ancak Yargıtay'da dosyayı görüşecek daire değişince yeni yargılama tarihi verilmesi bekleniyor (1 Mayıs).

Soruşturmalar, Açılan / Süren Davalar, Kararlar

Nisan-Mayıs-Haziran 2019 döneminde 10 gazeteci veya medya temsilcisi, gazetecilik veya politik davalar kapsamında "Devletin birliğini bozmak" suçlamasıyla toplam 10 kez ağırlaştırılmış müebbet hapis istemiyle yargılanıyor. Sekizi de "Casusluk" veya "Devlete ait gizli belgeleri temin ve yayımlamak" iddiasıyla toplam 450 yıl hapis istemiyle yargılandı.

88 gazeteci, “örgüt yöneticiliği”, “örgüt üyeliği”, “örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek”, “örgüte yardım” gibi suçlamalar nedeniyle toplam 1341 yıl hapisle yargılandı; Bu davalar sonunda dördü toplam 13 yıl 1 ay 15 gün hapse mahkum edildi. İkisine açılan davalar yeniyken ikisi ise yargılamalar sonucunda aklandı.

Söz konusu üç ay içerisinde 70 gazeteci veya medya çalışanı “örgüt propagandası” veya “örgüt açıklamalarına yer vermek” gerekçeleriyle toplam 493 yıl hapisle yargılandı; davalardan biri yeniydi. Yargılamalar sonucunda sekizi aklanırken 20’si toplam 32 yıl 9 ay 2 gün hapse (11 yıl 8 aylık kısmı ertelemeli olmak üzere) ve 3 bin 600 TL de adli para cezasına mahkum edildi. Aynı dönemde dört gazeteci, “devlet kurumlarını aşağılamak” suçlamasıyla 8 yıl hapisle yargılandı; üç haberci “suç ve suçluyu övmek” iddiasıyla toplam dokuz yıl hapisle yargılandı. Üç gazeteci, “suç işlemeye tahrik”ten dokuz yıl hapisle; ikisi “kin ve düşmanlığa tahrik” altı yıl hapisle yargılanıyor, biri aynı şüpheyle soruşturma geçiriyordu. İkisi “soruşturmanın gizliliğini ihlal” gerekçesiyle toplam altı yıl hapisle, biri “açıklanması yasak bilgiyi kamuoyuna duyurmak”tan 12 yıl hapisle yargılanıyor.

Ayrıca, beş gazeteci de Sermaye Piyasası Kanunu’na muhalefet iddiasıyla toplam 25 yıl hapis istemiyle yargılanacak. Bir gazeteci de, kaleme aldığı bir yazısında Bankacılık Kanunu’nu ihlal ettiği iddiasıyla 3 yıl hapis ve 2 bin güne karşılık gelen adli para cezası istemiyle halen yargılanıyor.

Tüm bu suçlamalardan hepsinde 197 gazeteci için istenen cezaların toplamı 10 ağırlaştırılmış müebbet, 2 bin 362 yıl hapis cezası oldu. Sanık sayısı ve cezalara ilişkin bu hesaplamaya “hakaret” ve “Cumhurbaşkanı’na hakaret”e dair yargılamalar dahil değil.

Özgürlükçü Demokrasi’ye cezalar: İstanbul 23. Ağır Ceza Mahkemesi, kapatılarak mallarına el konulan Özgürlükçü Demokrasi gazetesinin üçü tutuklu 14 çalışanının yargılandığı davada tutuklu gazeteciler Reyhan Hacıoğlu, İshak Yasul ve tutuksuz yargılanan Hicran Urun’a “Örgüte yardım”dan üçer yıl birer ay 15’er gün hapis cezası verdi. Tutuklu gazete editörü Mehmet Ali Çelebi’ye aynı suçlamayla 3 yıl 9 ay hapis cezası verdi. Yasul’a ayrıca “örgüt propagandası”dan 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezası verildi. Gazete imtiyaz sahibi İhsan Yaşar ise, silah bulundurmaktan 10 ay hapis cezası aldı. Mahkeme ayrıca Hacıoğlu, Çelebi ve Yaşar için tahliye kararı verdi (28 Haziran).

Ergül’ün “üyelik” davası: İstanbul 22. Ağır Ceza Mahkemesi, Demokratik Modernite dergisi editörü Haydar Ergül ile beraber beşi tutuklu 19 sanığın “PKK üyeliği” suçlamasıyla yargılandığı davanın dokuzuncu duruşmasında, Haydar Ergül ile beraber bazı sanıkların ses mukayesesi konusunda Adli Tıp Kurumu’ndan gelecek müzekkere cevabını beklemeye karar verdi. Beş sanığı tahliye eden mahkeme, yargılamaya 26 Aralık’ta devam edecek (28 Haziran).

Canözer'e "üyelik"ten ceza istendi: Gazeteci Beritan Canözer'in "PKK üyeliği" iddiasıyla Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki yargılanmasının ikinci duruşmasında tanık Canan Ceylan'ın beyanının tespiti için Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi'ne yazılan talimatın geldiği belirtildi. Cumhuriyet savcısı esas hakkındaki mütalaasında Canözer'in "örgüt üyeliği"nden 15 yıl hapisle cezalandırılmasını talep etti. Avukat Tamur ise, "Dosya maktülsüz cinayet dosyalarına benziyor. Müvekkilin örgüt üyeleriyle röportaj yaptığı ifade ediliyor; ancak ortada yaptığı röportajlar yok. Beyanlar hakkaniyete aykırıdır. Dosyada röportaja ilişkin delil yok" dedi. Esas hakkında savunmaların yapılacağı duruşma Ekim'de (26 Haziran).

Kayar'a "örgüt yöneticiliği" davası: Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi, Demokratik Toplum Kongresine (DTK) yönelik yürütülen soruşturma kapsamında gazeteci Sertaç Kayar'ı, 2011-2012 döneminde izlediği 31 ayrı basın açıklaması, yürüyüş ve etkinliği gerekçe göstererek "silahlı örgüt kurmak ve yönetmek" ile yargılıyor. Gazetecinin 22,5 yıla kadar hapis istemiyle yargılandığı davanın dördüncü duruşmasında, tanık olan Menderes Öner'in Çorum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde talimatla alınan ifadesi okundu. Kayar'ın avukatı Şivan Cemil Özen, önceki duruşmalarda yaptıkları savunmaları tekrar ettiğini söyleyerek, tanık beyanındaki aleyhteki hususları kabul etmediğini belirtti. Mahkeme, duruşma savcısının talebi doğrultusunda, DTK binasında yapılan son aramada sanık Sertaç Kayar ile ilgili herhangi bir bilgi ve belgeye rastlanıp rastlanılmadığının Diyarbakır Başsavcılığı'na sorulmasına karar verdi. Gelecek duruşma 4 Aralık'ta (26 Haziran).

Parlak 14 ay sonra mahkemede: Diyarbakır 11. Ağır Ceza Mahkemesi, 14 aydır tutuklu bulunan kapatılan Silvan Mücadele gazetesinin genel yayın yönetmeni Ferhat Parlak'ı "örgütü üyeliği" suçlamasıyla yargılamaya 8 Temmuz'da başlayacak. Kimlikleri gizli tutulan tanıkların ifadeleri esas alınarak tutuklanan gazeteci, ilk kez hakim karşısına çıkmış olacak (26 Haziran).

Altan'a "gizliliği ihlal" davası: İstanbul Anadolu 2. Asliye Ceza Mahkemesi, 2009'da çıkan "Mafyanın Dışında Kim Kaldı" başlıklı yazılarında "soruşturmanın gizliliğinin ihlal edildiği" ve "adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs edildiği" suçlamalarıyla gazeteci-yazar Ahmet Altan'ı dönemin Sakarya İl Emniyet Müdürü Faruk Ünsal'ın şikayetçiyle yargılıyor. Mahkeme, aynı yazıdan açılan ve mahkemenin düşme kararı verdiği tazminat davasına ilişkin dosyanın incelenmek üzere istenmesine karar verdi. Gelecek duruşma 5 Eylül'de (25 Haziran).

Uludağ ve Güvenç'in 301 davası: İstanbul 2. Asliye Mahkemesi hakimi mazeret bildirince, ABD'li Rahip Brunson'a yönelik yargı işlemini "ABD ayarlı adalet", "Rehine diploması çökerken", "Tutan da bırakan da yargı mı devlet mi" haberleriyle gündeme getiren Cumhuriyet Gazetesi muhabirleri Alican Uludağ ve Duygu Güvenç'i "Devletin yargı organlarını alenen aşağılamak" iddiasıyla yargılamaya devam ediyor. Uludağ, "Aşağılamadım, yargıyla sınırlı olmayan, siyasetin bulaştığı bir "ev hapsi" sürecini eleştirel bir şekilde aktardım. Halkı bilgilendirme görevini yerine getirdiğim için suç de işlediğimi düşünmüyorum. Ceza verilecekse hüküm ertelenmesin" demişti. Gelecek duruşma 10 Ekim'de (20 Haziran).

Erdinç'e Bankacılık Kanunu'ndan dava: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, 27 Mart 2016 tarihli Yurt gazetesi için "Finansal Kara Delikler" haberini kaleme alan gazeteci Cengiz Erdinç'i Ziraat Bankası

şikayetiyle Bankacılık Kanunu'na muhalefetten yargılıyor. Gazetecinin avukatı Baran Kaya, bu yönde bir soruşturma veya kovuşturma yürütülebilmesi için BDDK veya FON'un müracaatının bulunması gerektiğini savunuyor. Mahkeme, bu şartları incelemek ve FED Raporu'nun çevirisinin sağlanması için yargılamayı 4 Temmuz'a bıraktı (20 Haziran).

Güreş'e dava: Gaziantep 9. Asliye Ceza Mahkemesi, FETÖ soruşturmasından tutuklanan bir inşaat şirketi sahibinin ifadelerini yayımladığı için Ağustos 2017'de iki hafta tutuklu kalan Gaziantep Ayıntap gazetesi yazarı Murat Güreş'i "soruşturmanın gizliliğini ihlal"den yargılamaya devam etti. Gazetecinin avukatları Önder Alkurt, Bülent Duran ve Abdülkadir Özçelik gizlilik ihlalinin soruşturma aşamasında ve usule ilişkin olduğunu bu nedenle kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla haber yapan gazeteci Güreş'in yargılanmasının hukuksuz olduğunu ifade etmişlerdi. Gelecek duruşma 11 Kasım'da (20 Haziran).

Baransu ve Çoban'ın davası: Taraf gazetesinin 28 Kasım 2013 sayısında, "Gülen'i Bitirme Kararı 2004 MGK'da Alındı" manşeti nedeniyle muhabir Mehmet Baransu ile sorumlu müdürü Murat Şevki Çoban'ın "Devletin güvenliğine dair belgeleri temin etme", "Devletin güvenliği ve siyasal yararlarına ilişkin belgeleri açıklama" ve "MiT belgelerini ifşa etmek"ten yargılanması sürüyor. İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi, 52'şer yıl hapsin istendiği davada, Baransu savunma yaptı. Mahkeme, esas hakkındaki mütalaada değişiklik için dosyanın savcılığa gönderilmesine karar verdi. Gelecek duruşma 24 Eylül'de (19 Haziran).

Sözcü'ye "FETÖ davası: İstanbul 37. Ağır Ceza Mahkemesi, yayımlanan haber ve köşe yazıları nedeniyle Sözcü gazetesinin yazarları Emin Çölaşan ve Necati Doğru, gazetenin genel yayın yönetmeni Metin Yılmaz, internet haber koordinatörü Yücel Arı ve internet genel yayın yönetmeni Mustafa Çetin'i, "FETÖ'ye yardım"dan yargılamaya devam etti. Darbe girişimi günü Erdoğan'ın nerede olduğuna ilişkin haberleri ve 17-25 Aralık soruşturmasına ilişkin haberleri nedeniyle Sözcü Gazetesi yönetici ve çalışanlarına açılan dava, 18 Ocak'ta gazetenin yazarları Emin Çölaşan ve Necati Doğru'ya, "FETÖ'ye yardım" suçlamasıyla açılan davayla birleştirilmişti. Avukatların dosyanın tamamlanmadığı, tanıkların dinlenmediği ve bilirkişi raporlarının gelmediğine ilişkin eleştirilerine rağmen sanık avukatların Celal Ülgen, esas hakkında mütalaa metninin kendilerine verilmeden önce Sabah gazetesine servis edilmesine "Siz muhabir değil, bir mahkemesiniz" sözleriyle tepki gösterdi. Duruşma savcısı Burak Akbay dışındaki tüm sanıkların "örgüte yardım"dan cezalandırılmasını talep etti. Mahkeme, Akbay'ın yakalanması işlemlerine başlanmasına ve Kırmızı Bülten çıkarılmasına dair işlemlere başlanmasına karar verdi. Mahkeme, avukatların esas hakkındaki savunmalar için süre talebini kabul ederek davayı 4 Eylül'e bıraktı (14 Haziran).

Erdoğan'ın "üyelik" ve TMK davası: İstanbul 33. Ağır Ceza Mahkemesi, gazeteci ve foto-muhabiri Çağdaş Erdoğan'ı, "örgüt üyeliği" ve "örgüt propagandası" suçlamasıyla yargılıyor. Savcı, "örgüt üyeliği"nden beraat, "örgüt propagandası"ndan cezalandırma istedi. Foto muhabirin avukatı ek süre talep etti. Gelecek duruşma 5 Eylül'de (13 Haziran).

Beş gazeteciye BDDK davası: Bloomberg sitesinde 10 Ağustos 2018'de yayımlanan ve döviz kurlarının yol açtığı ekonomik krizi ele alan haber nedeniyle muhabirler Kerim Karakaya ve Fercan Yalınkılıç

dahil 38 kişi hakkında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) şikayetiyle Sermaye Piyasaları Kanunu’nu uyarınca beş yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı. Haberi Twitter üzerinden yorumlayan Mustafa Sönmez, Merdan Yanardağ ve Sedef Kabaş da İstanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesi’nde 20 Eylül’de başlayacak davadan yargılanacak. İddianamede haberle ilgili, “Ülkemiz bankacılık ve finans sisteminin acz içinde olduğu izlenimini vermeye çalışan gerçeğe aykırı ve maksatlı ifadeler” tanımı kullanıldı (15 Haziran).

Kaya’ya ölümünden sonra hapis: Batman 3. Ağır Ceza Mahkemesi, KHK’yle kapatılan DİHA’nın Diyarbakır Temsilcisi Kadri 2 yıl bir ay hapis cezası verdi. Mahkeme "Örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme" suçlamasıyla verdiği cezayı ertelemeyi de reddetti. Gazeteci 29 Ekim 2018’de hayatını kaybetti (1 Haziran).

Bülent Şık’a “gizlilik” davası: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Cumhuriyet gazetesinde 15 Nisan 2018’den itibaren dört gün boyunca yayımlanan “Türkiye’yi kanser eden ürünleri devlet gizledi, biz açıklıyoruz! İşte zehir listesi” başlıklı yazı dizisi nedeniyle Gıda Mühendisi Yrd. Doç. Dr. Bülent Şık’ı, “Yasaklanan gizli bilgileri açıklama” (TCK 258), “yasaklanan gizli bilgileri temin etme” (TCK 334) ve “göreve ilişkin sırrı açıklama” (TCK 336) suçlamalarıyla yargılamaya devam etti. Sağlık Bakanlığı’nın yazı dizisinin ardından “Halkta infiale neden olduğu” ve “dış alımları etkilediği” gerekçeleriyle suç duyurusunda bulunduğu Şık’ın 12 yıla kadar hapsi isteniyor. Mahkeme, Şık’ın avukatlarının “derhal beraat” talebini reddederek esas hakkında savunmaların sunulması için yargılamayı 26 Eylül’e bıraktı (30 Mayıs).

Gündem’in “FETÖ” davası: İstanbul 35. Ağır Ceza Mahkemesi “FETÖ üyeliği”nden yargıladığı Mehmet Gündem’in tahliye talebini reddetti. Gazeteci 500 gündür hapis.Gündem mahkemede delil bulunmadığı halde suçlandığını, Bank Asya’da 2001’den beri hesabı bulunduğunu, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı’na 2015 Ocak sonunda üye olduğunu söyledi: “Gazetecilik çalışması dolayısıyla üye olmuştum, 11 ay sonra istifa ettim. Onursal başkan olarak karar alınmış öyle toplantıya katılmadığımı beyan etmişim. İstifa ettiğimde istifa imzası attım. Okuru ciddiye alırsanız okurla aranızda interaktif ilişki gelişir. Ulaşılabilir olmak, eleştiriye açık olmak mesleğin gereklerinden. Telefon irtibatı olmuş olması terör irtibatı olarak adlandırılıyor ” dedi. Gelecek duruşma 9 Temmuz’da (29 Mayıs).

Ataman’ın “bölücülük” davası: Şırnak 1. Ağır Ceza Mahkemesi, KHK ile kapatılan DİHA ajansının muhabiri Ziya Ataman dahil dokuzu tutuklu 19 kişiyi yargılamaya devam etti. 11 Nisan 2016’dan beri tutuklu olan ve SEGBİS ile duruşmaya katılan Ataman ve diğer sanıklar, “Devletin Birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak”, “Tasarlayarak kamu görevlisini görevinden dolayı kasten öldürme”, “Tasarlayarak kamu görevlisini görevinden dolayı kasten öldürmeye teşebbüs”, “Tasarlayarak kasten öldürmeye teşebbüs”, “Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mallara patlayıcı madde kullanmak suretiyle kasten zarar verme”, “Patlayıcı madde kullanmak suretiyle kasten mala zarar verme”, “6136 Sayılı Kanuna Muhalefet”, “Bir örgütün faaliyeti çerçevesinde tehlikeli maddenin izinsiz olarak bulundurulması” iddialarıyla yargılanıyor. Bazı tutuklular aleyhine daha önce verdiği ifadeleri geri çeken ve bir başka dosyadan tutuklu bulunan Kadir Ataman ise ifadelerin baskı altında

imzalatırıldığını savunmuştu. Mahkeme tahliye taleplerini reddetti. Gelecek duruşma 4 Temmuz'da (28 Mayıs).

Kayar'ın "MLKP" davası: İstanbul 32. Ağır Ceza Mahkemesi, dokuz sanıkla birlikte Etkin Haber Ajansı (ETHA) Muhabiri Ali Sönmez Kayar'ı da tutuksuz olarak "MLKP üyeliği" suçlamasıyla ve 15 yıl hapis istemiyle yargılamaya devam etti. Dinlenilmesi beklenen gizli tanıklar duruşmaya gelmedi. Mahkeme, gizli tanık Zafer Atılım'ın dinlenmesi ile dijital materyallere ilişkin bilirkişi raporu için ilgili birimlere müzekkere yazılmasına ve adli kontrol tedbirlerinin devamına karar verdi. Gelecek duruşma 31 Ekim'de (28 Mayıs).

Güneş'in "üyelik" davası: İstanbul Anadolu 2. Ağır Ceza Mahkemesi, gazeteci Berzan Güneş'i "terör örgütü üyeliği"nden yargılamaya devam etti. İğdır'da görülen davasını İstanbul dosyasıyla birleştiren mahkeme, mütalaanın hazırlanması için savcılığa gönderilmesine karar verdi. Gelecek duruşma 8 Ekim'de (28 Mayıs).

Tolu'nun MLKP davası: İstanbul 29. Ağır Ceza Mahkemesi, MLKP üyelerinin cenaze törenlerini izlediği, evinde Marksist Teori dergisi bulundurduğu gerekçesiyle tutuklanan ve Aralık 2017'de tahliye edilen ETHA Ajansı çevirmeni Meşale Tolu, 27 sanıklı davada "MLKP örgütü üyeliği" ve "örgüt propagandası"ndan yargılanıyor. Adli kontrol tedbirlerinin kaldırılmasının reddedildiği davada teknik imkansızlık nedeniyle gizli tanık dinlenemedi. Gelecek duruşma 11 Ekim'de (23 Mayıs).

Alağaç'a "propaganda" davası: Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, Bilgi Teknolojileri Kurumunun (BTK) şikayeti üzerine Jinnews Haber Müdürü Safiye Alağaç'ı "örgüt propagandası"ndan yargılıyor. Alağaç'ın katılmadığı duruşmada, Avukatı Pirozhan Karali hazır bulundu. Mahkeme yargılamayı, Jinnews'te çıkan haberlerde "Örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla 16 Ocak 2019'da hazırlanan birleştirme talepli iddianameyle birleştirmişti. Alağaç'ın adres bildirimi için avukata 20 gün süre veren mahkeme heyeti, adres bildirimi yapılmadığı takdirde ifade işlemlerinin yapılması için Alağaç hakkında yakalama kararının çıkartılmasına karar verdi (23 Mayıs).

Dokuz "Gündem"ciye TMK cezaları: İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Özgür Gündem gazetesinin 23 yazar ve yetkilisini "örgüt propagandası"ndan yargıladığı davada kararını verdi. Mahkeme, sorumlu yazı işleri müdürü Reyhan Çapan ve eş genel yayın yönetmenleri Eren Keskin'e 3'er yıl 9'ar ay, Hüseyin Aykol'a 2 yıl 1 ay, Ayşe Batumlu ve Reyhan Hacıoğlu'na 1'er yıl 3'er ay, Tahir Temel ve Hüseyin Güçlü'ye 1'er yıl 6'şar ay hapis cezası verdi. Ceza verilen yedi kişi için "hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına" karar verilirken, bir tek Batumlu ve Hacıoğlu'nun cezalarını erteledi. Ayşe Berktaş, Celalettin Can, Cemal Bozkurt, Çetin Ulu, Emrullah Kurcan, Nuray Özdoğan, Ergin Atabey ve Özlem Söyler hakkında ise beraat kararı verildi. Mahkeme, Enver Baysal, Filiz Koçali, Hasan Başak, İhsan Yorulmaz, Muzaffer Ayata, Serbest Zan ve Züleyha Yılmaz'ın dosyasını, savunmalarının alınmadığı ve hakkındaki yakalama kararlarının infaz edilmemiş olmasını gerekçe göstererek ayırdı (21 Mayıs).

Cihan'a "kin" soruşturması: Gazeteci Metin Cihan hakkında, 5 Aralık 2018 tarihli "Pişman değilim yine olsa yine yaparım #BenDeGeziciyim" paylaşımı nedeniyle "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçlamasıyla soruşturma açıldı. İfadesini paylaşan Cihan, "Gezi'deydim. Gezi'yi hep savundum, hep

savunacağım. bazı gazeteler, televizyonlar ve siyasetçiler tarafından insanlara çok farklı anlatıldığını biliyorum ama gün gelecek herkes gezi günlerinin bu memleket için değerini anlayacak” dedi (20 Mayıs).

Kızılkaya ve Aykol’a 301 davası: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Özgür Gündem gazetesinde çıkan haberlerde “Hükümeti, yargı organlarını ve Emniyet kuvvetlerini aşağıladıkları” gerekçesiyle gazete yetkilileri İnan Kızılkaya, Hüseyin Aykol ve siyasetçi Hatip Dicle’yi iki yıl hapisle yargılanıyor. 14 dosyadan oluşan davada mahkeme, Dicle’ye yönelik yakalama kararının infazını bekliyor. Gelecek duruşma 10 Ekim’de (16 Mayıs).

Yılmaz’a bir “örgüt” davası daha: Elazığ 1 No’lu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan ve daha önce yargılandığı davalardan dolayı yaklaşık 10 yıl kadar hapis cezası alan gazeteci İdris Yılmaz hakkında “terör örgütü üyeliği” ve “terör örgütü propagandası” iddialarıyla yeni bir dava açıldı. Van 2. Ağır Ceza Mahkemesi’nce hazırlanan iddianamenin "terör örgütü üyeliği" bölümü bir itirafçının ifadelerine dayandırılırken, Yılmaz’ın sosyal medya paylaşımları ise örgüt propagandası sayıldı. Mezopotamya Ajansına mektup yazan Yılmaz, “Belli ki Erciş Adliyesi ve kolluk güçleri işlerini güçlerini bırakmış tamamen bana yoğunlaşarak mahkumiyetimin uzatılması için ellerinden geleni yapıyor” dedi (16 Mayıs).

Taşkın’a İstinaf cezası: Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi, Muş’ta “hakkında ciddi ihbar var” gerekçesiyle bir yıl tutuklu kaldıktan sonra İstinaf Mahkemesi’nin tensip ara kararıyla tahliye olan Mezopotamya Ajansı muhabiri Seda Taşkın’ı ertelemeli 1 yıl 11 ay 10 gün hapse mahkum etti. Mahkeme, “terör örgütüne yardım” iddiasıyla ilgili de beraat kararı verdi. Muş 2. Ağır Ceza Mahkemesi kararıyla “örgüte yardım”dan 4 yıl 2 ay, “örgüt propagandası” iddiasıyla da 3 yıl 4 ay olmak üzere, toplam 7 yıl 6 ay hapse mahkum edilmişti (15 Mayıs).

“MİT TIR’ları” davasında karar: İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, “MİT TIR’ları” davasından “örgüte yardım” iddiasıyla yargıladığı Cumhuriyet gazetesi eski Ankara temsilcisi Erdem Gül’ün Basın Kanunu’na göre sorumlu tutulamayacağı gerekçesiyle davanın düşürülmesine hükmetti. Mahkeme, CHP İstanbul Milletvekili Enis Berberoğlu’nun da daha önce mahkum edildiği, ikinci bir hüküm kurulmasına gerek olmadığına kanaat getirdi (15 Mayıs).

Dündar’ın “MİT TIR’ları” davası: İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, “MİT TIR’ları” davasından Cumhuriyet gazetesi eski yayın yönetmeni Can Dündar’ı “MİT TIR’ları” haberleri ve buna dair YouTube görüntüleri nedeniyle “örgüte yardım” ve “gizli kalması gereken bilgileri casusluk maksadıyla temin etme” iddiasıyla yargılamaya devam etti. Mahkeme, Suriye Arap Cumhuriyeti Birleşmiş Milletler Daimi Temsilciliği’nin BM Güvenlik Konseyi Başkanı ve Genel Sekreterine sunduğu 5 Haziran 2015 tarihli, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’ni şikayet eden özdeş mektubun bir örneğini ve tercümesini Dışişleri Bakanlığı’ndan halen bekliyor. Mahkeme, 40 yıla kadar hapsi istenen Dündar’ın, Almanya’ya yapılan iade talebinin de sonucunun beklenmesine karar verdi. Dava 31 Ekim’e kaldı (15 Mayıs).

Sekiz yıllık “KCK Basın” davası: İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi, Kürt medyasından 46 medya çalışanını “KCK Basın Komitesi”ne bağlı oldukları gerekçesiyle “PKK üyeliği” iddiasıyla yargılıyor. Duruşmada, Yüksel Genç’e de dava açıldığı, dosyasının birleştirme talebiyle mahkemesine

gönderildiği ortaya çıktı. Mahkeme heyeti, birleştirme kararı almayarak dosyayı istinaf mahkemesine gönderdiğini belirtti. Sanık avukatları, yargılama boyunca, iddianamenin de “FETÖ firarisi” bir savcı tarafından kaleme alınmasının, “FETÖ kontrolündeki hakim ve savcılarının” işleminin olduğu birçok ceza dosyası düşürülürken söz konusu yargılamaya devam edilmesinin hukuka aykırı olduğunu savundu. 20 Aralık 2011’de Dicle Haber Ajansı, Özgür Gündem, Azadiya Welat, Demokratik Modernite ve Fırat Dağıtım gibi Kürt gazetecilerine yönelik yapılan operasyonda gözaltına alınan 46 gazeteciden 32’si 24 Aralık’ta tutuklanmıştı. Yargılama eksikliklerin giderilmesi için 22 Ekim’e bırakıldı (9 Mayıs).

Yedi haberciye TMK davası: Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi, Şubat 2016 tarihli “Kuşatmanın adı ‘Bayrak 12’, başındaki isim Musa Çitil” haberini sosyal medya hesaplarında paylaşarak “Terörle mücadelede görev almış kişileri hedef gösterdikleri” iddiasıyla yedi haberciye yargılıyor. KHK ile kapatılan DİHA’nın Haber Müdürü Ömer Çelik, DİHA muhabirleri Çağdaş Kaplan, Hamza Gündüz, Selman Çiçek ve gazeteci A. Vahap Taş ile haberi kapatılan Özgür Gündem gazetesinin resmi sosyal medya hesabında paylaşan gazetenin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü İnan Kızılkaya ve gazetenin İmtiyaz Sahibi Kemal Sancılı’nın üç yıla kadar hapsi isteniyor. İddianamede ayrıca, DİHA muhabiri Selman Çiçek hakkında sosyal medya paylaşımları nedeniyle “örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla 1 yıldan 5 yıla kadar hapis talep ediliyor. Başka bir davadan tutuklu bulunan Özgür Gündem gazetesi İmtiyaz Sahibi Kemal Sancılı Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) üzerinden bağlandığı mahkemeye, müşteki Musa Çitil’le ilgili sosyal medyada yazısı ya da paylaşımı bulunmadığını belirtti, isnat edilen suçlamayı kabul etmedi. Mahkeme heyeti, Selim Gönenç hakkındaki yakalamanın infazını bekliyor. Gelecek duruşma 2 Ekim’de (8 Mayıs).

Cemal’e TMK cezası: İstanbul 36. Ağır Ceza Mahkemesi, 2015’te kaleme aldığı, “Silvan’dan: Bizi acılara, ölümlere o kadar alıştırdılar ki...” başlıklı yazısında “örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla gazeteci Hasan Cemal’i 3 ay 22 gün hapis cezası verdi, cezayı ise 3 bin 600 TL adli para cezasına çevirdi. Gazeteci, daha önce beraat etmiş bir yazıdan, yazıya da tanıklık eden kişilerin de Diyarbakır’da aklandığı bir durumda, mahkum edilmiş oldu (7 Mayıs).

Erbil’e “tehdit ve propaganda” davası: Gaziantep 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin’i sosyal medya paylaşımları üzerinden eleştiren gazeteci Halil İbrahim Erbil’i “tehdit ve örgüt propagandası”ndan yargılamaya başladı. Her yıl düzenlenen Fıstık Festivali’nin 2018’de 56 kişinin öldüğü Beybahçe Katliamı’nın yıldönümünde yapılmasını eleştiren gazeteci Fransa’da bulunduğu için savunması alınamadı. Mahkeme, Erbil hakkındaki yakalama kararının infazını bekliyor (7 Mayıs).

Pişkin’e TMK cezası: İstanbul 36. Ağır Ceza Mahkemesi, Boğaziçili öğrencilerin tutuklanmasıyla ilgili 5 Nisan 2018 tarihli “Boğaziçililere Özel Savcı” haberinde “Kamu görevlisini terör örgütlerine hedef gösterdiği” iddiasıyla Evrensel gazetesi muhabiri Cansu Pişkin’i ertelemeli 10 ay hapse mahkum etti. Üç yıla kadar hapis istemiyle yargılanan Pişkin, kamu yararını gözeterek yayımladıkları haberin diğer ulusal medya kuruluşlarınca da yayınlandığını, gazetecilik görevinin yaptığını ifade etmişti. Duruşmada avukatlar Levent Pişkin, Mustafa Söğütlü, Gülşah Kaya ve Devrim Avcı davacının savcı olduğu, memur olmadığı ve terörle mücadelede görevli bir devlet görevlisi olarak kabul

edilemeyeceğini, aynı haberin birçok gazetede yayınlandığı ancak sadece Evrensel gazetesine ceza davası açıldığı yönünde yaptıkları savunmalar ikna etmeye yetmedi (7 Mayıs).

TV10 davası: İstanbul 28. Ağır Ceza Mahkemesi, TV10 çalışanları Kemal Demir ile Kemal Karagöz'ü "örgüt üyeliği" iddiasıyla yargıladığı davada, Karagöz üzerindeki yurtdışı yasağı ve imza yükümlülüğünün kaldırılmasını istedi. Karagöz'e ilişkin sadece imza yükümlülüğü kaldırılan mahkeme, Demir'in yurt dışı yasağını da kaldırmayı reddetti. Dijital inceleme raporunun gönderilmesi için TEM Şube Müdürlüğü'ne yazı yazılmasına karar verilen dava 10 Eylül'e bırakıldı (2 Mayıs).

Mavioğlu ve Demirel'in "Bakur" davası: Batman 2. Ağır Ceza Mahkemesi, gazeteci Ertuğrul Mavioğlu ve "Bakur: Bir Gerilla Belgeseli" adlı belgeselin yönetmeni Çayan Demirel'i "terör örgütü propagandası yapmak" suçlamasıyla yargılamasında aynı belgeselle ilgili Ankara Başsavcılığı'nda açılmış soruşturmaya dair bilgi istedi. Yargılamada son savunmalar yapılacak. gelecek duruşma 18 Temmuz'da (2 Mayıs).

MLKP davası: İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesi, ETHA muhabirleri İsmnaz Temel ve Havva Cuştan'ın aralarında 23 kişinin, "Örgüt üyeliği ve propagandası"ndan yargılandığı davanın dördüncü duruşmasında son iki tutuklunun tahliyesine karar verdi, Temel'in yurtdışı çıkış yasağının kaldırılmasını reddetti. Gelecek duruşma 3 Eylül'de (24 Nisan).

Baysal'a "kin" davası: Diyarbakır 7. Asliye Ceza Mahkemesi, Türkiye'nin Afrin'e yönelik askeri operasyonunu sosyal medya hesabından eleştirdiği gerekçesiyle gazeteci-yazar Nurcan Baysal'ı "Halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik etmek"ten yargıladığı dava beraatla sonuçlandı. Üç yıl hapsi istenen Baysal, bir yazar olarak sadece düşüncelerini paylaştığını ve "Kürt-Türk fark etmeksizin savaşa ve çocukların ölmesine karşı biri olduğunu" dile getirmişti. 21 Şubat'ta alınan karar Nisan'da kamuoyuna yansıdı (18 Nisan).

Öner'e "propaganda" cezası: Denizli 2. Ağır Ceza Mahkemesi, kapatılan DİHA Ajansı'nın muhabiri Gökhan Öner'i "örgüt üyeliği" suçlamasından aklarken "örgüt propagandası"ndan ertelemeli 10 ay hapse mahkum etti (16 Nisan).

Altı haberciye Red Hack davası: İstanbul 29. Ağır Ceza Mahkemesi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın damadı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın Red Hack tarafından ele geçirilen kişisel e-posta hesabındaki bilgileri haberleştirdikleri gerekçesiyle altı gazeteciye yargılamaya devam etti. İddianamede Diken Haber editörü Tunca Öğreten, "FETÖ ve DHKP-C'ye üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek", ETHA haber müdürü Derya Okatan, Yolculuk gazetesi sorumlu müdürü Eray Sargın, DİHA muhabiri Metin Yoksus ve DİHA haber müdürü Ömer Çelik "örgüt propagandası", BirGün Gazetesi çalışanı Mahir Kanaat ise "örgüt üyeliği"yle suçlanıyor. Mahkeme, sanıkların yurtdışına çıkış yasağının sürmesine, dijital materyallerinin imajlarının kontrol edilip iade edilmesine ve Kanaat dışındakilerle ilgili dijital rapor hazırlanmasına karar verdi. Gelecek duruşma 24 Eylül'de (16 Nisan).

Evren'e "örgüt" davası: Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, 9 Ekim 2018'de yapılan operasyon kapsamında tutuklanan gazeteci Kibriye Evren'i "örgüt üyeliği" ve "örgüt propagandası"ndan yargılamayı sürdürdü. İddianamede, gizli tanık beyanları, sosyal medya paylaşımları ve yurt dışı giriş-çıkış kayıtları suç delili olarak gösterildi. Demokratik Toplum Kongresi (DTK), Kanun Hükmünde

Kararname (KHK) ile kapatılan Kongreya Jinên Azad (KJA) ve Tevgera Jinên Azad (TJA) faaliyetleri de suç unsurları arasındaydı. Evren, gazetecilikten tutuklu olduğunu söyledi, tahliyesini istedi. Mahkeme, yine tutukluluk halinin devamına karar verdi. 120 gündür açlık grevinde olan Evren'in yargılanmasına 7 Mayıs'ta devam edilecek (16 Nisan).

Fincancı, Önderoğlu, Nesin için ceza talebi: İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, Özgür Gündem Gazetesi ile dayanışma amaçlı yapılan Nöbetçi Genel Yayın Yönetmenliği kampanyasına katıldıkları için TİHV Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı, RSF Türkiye Temsilcisi Erol Önderoğlu, gazeteci-yazar Ahmet Nesin'i "Örgüt propagandası", "suç ve suçluyu övmek" ve "suç işlemeye alenen tahrik" iddialarıyla 14 yıl 6 ay hapis cezası istemiyle yargılıyor. 10. Duruşmada Önderoğlu, esas hakkındaki savunmasında, yargılamanın gazetecilik dayanışması ve medya özgürlüğünü hedef aldığını söyledi. Savcı 27 Şubat'taki esas hakkındaki mütalaasında, Fincancı, Önderoğlu ve Nesin'in "örgüt propagandası"ndan cezalandırılmasını talep etmişti. Davanın, 17 Temmuz'da devam edilecek esas hakkında savunmaların ardından sonuçlanması bekleniyor (15 Nisan).

Yücel'in "propaganda" davası: İstanbul 32. Ağır Ceza Mahkemesi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "teröristlik" ile suçladığı, bir yıl tutuklu bırakılan Die Welt gazetesi Türkiye muhabiri Deniz Yücel'i "PKK propagandası" ve "kin ve düşmanlığa tahrik" iddiasıyla 18 yıl hapsi istemiyle yargılamaya devam etti. Avukatı Veyssel Ok, müvekkili Yücel'in ifadesinin 10 Mayıs'ta Berlin'de istinabe duruşması olacağını, bu nedenle duruşmanın ondan sonraki bir tarihe bırakılmasını talep etti. Talebi kabul eden mahkeme yargılamayı gelecek duruşma için 16 Temmuz'a gün verdi (11 Nisan).

Zirngast'a "örgüt" davası: Ankara Ağır Ceza Mahkemesi Avusturyalı akademisyen ve dergi yazarı Max Zirngast'ın "TKP/Kıvılcım örgütüne üyelik" iddiasıyla süren yargılamasında yurt dışı çıkış yasağının kaldırılması talebini reddetti. Zirngast Eylül'de Ankara'da tutuklandı, 26 Aralık'ta adli kontrol şartıyla tahliye oldu, re:volt gibi sol dergilere yazılar da yazıyordu. Gelecek duruşma 11 Eylül'de (11 Nisan).

"Gündem" ana davası: İstanbul 23. Ağır Ceza Mahkemesi, Özgür Gündem ana davasında gazetenin yazar ve yayın danışma kurulu üyeleri Filiz Koçali, Aslı Erdoğan, Necmiye Alpay, Ragıp Zarakolu, Genel Yayın Yönetmeni Zana (Bilir) Kaya ile Sorumlu Yazı İşleri Müdürü İnan Kızılkaya, yazar Eren Keskin, İmtiyaz Sahibi Kemal Sancılı ve yayın danışma kurulu üyesi Bilge Aykut'u "Devletin birliğini bozmak" ve "örgüt üyeliği"nden yargılamaya devam etti. Dokuz gazeteci ağırlaştırılmış müebbet ve 15 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanıyor. Mahkeme, Mayıs'ta Edirne İpsala'da tutuklanan Sancılı'yı tahliye etti, ancak . Sancılı, bir başka davadan kesinleşmiş hapis cezası olduğu için cezaevinden çıkamadı. Gelecek duruşma 3 Temmuz'da (10 Nisan).

Özgürlükçü Demokrasi davasında iki tahliye: İstanbul 23. Ağır Ceza Mahkemesi, kapatılan Özgürlükçü Demokrasi gazetesinin beşi tutuklu 14 çalışanını "terör örgütüne üyelik" ve "terör örgütü propagandası yapmak", "terör örgütlerinin yayınlarını basmak veya yayınlamak"tan yargılıyor. Mahkeme, tutuklu yazı işleri müdürü İshak Yasul ve editör Hicran Ürün'ün tahliye etti, imtiyaz sahibi İhsan Yaşar ile editörler Mehmet Ali Çelebi ve Reyhan Hacıoğlu'nun tahliye taleplerini reddetti. Duruşma savcısı, esas hakkındaki mütalaasında Hicran Ürün, Mehmet Ali Çelebi, İshak Yasul ve Reyhan Hacıoğlu'nun cezalandırılmalarını istedi. Gelecek duruşma 28 Haziran'da (10 Nisan).

Çiçekçi'ye 14 dava: Hakkında “örgüt propagandası” suçlamasıyla verilen 3 yıl 9 aylık hapis cezası 17 Ocak'ta onanan Özgür Gündem gazetesi eski İmtiyaz Sahibi Ziya Çiçekçi hakkında 14 Mart'ta yedi, 15 Mart'ta beş, 21 Mart'ta ise iki olmak üzere toplam 14 dava açıldı. “Terör örgütü propagandası yapmak”tan açılan davalardan altısı İstanbul 16. Ağır Ceza Mahkemesi, üçü 14. Ağır Ceza Mahkemesi, ikisi 13. Ağır Ceza Mahkemesi, ikisi 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek. Bu davaların tümü gazetede haberler ve köşe yazılarıyla ilgili (5 Nisan).

Sever'e takipsizlik: İstanbul Başsavcılığı, 11. Cumhurbaşkanı **Abdullah Gül**'ün medya konusunda başkanışmanlığını yapan **Ahmet Sever** hakkında “FETÖ üyeliği” şüphesiyle yürüttüğü soruşturmada “delil yetersizliği” gerekçesiyle takipsizlik kararı verdi (5 Nisan).

Karataş'ın “örgüt” davası: Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi, Evrensel gazetesi yazarı Yusuf Karataş'ı “örgüt kurma ve yönetme” iddiasıyla yargılamaya devam ettiği davada, Karataş hakkındaki yurt dışı yasağını kaldırmayı reddetti. Emek Partisi (EMEP) MYK üyesi de olan Karataş'ın 22 yıl 6 ay hapsi isteniyor. Gelecek duruşma 11 Eylül'de (3 Nisan).

Doğan'a “örgüt” davası: Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi, kapatılan IMC TV Program Koordinatörü Ayşegül Doğan'ı “PKK örgütü yöneticiliği” iddiasıyla 22 yıl 6 ay hapis istemiyle yargılıyor. Mahkeme, Doğan'ın ses kayıt örneklerinin alınmasını için İstanbul Adli Tıp Kurumu'na sevk edilmesine karar verdi. Gelecek duruşma 11 Eylül'de (3 Nisan).

Sekiz “Gündem”ciye TMK cezası: İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, kapatılan Özgür Gündem gazetesi ile dayanışmak amaçlı “Nöbetçi Genel Yayın Yönetmenliği” kampanyasına katılan DİSK Basın-İş Sendikası Genel Başkanı Gazeteci Faruk Eren, Evrensel gazetesi yazarları İhsan Çaralan ve Fehim Işık, gazeteciler Ertuğrul Mavioglu, Celal Başlangıç, Öncü Akgül'e “örgüt propagandası”ndan ertelemeli 1 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Mahkeme, gazetenin eski eş genel yayın yönetmeni Hüseyin Aykol'u 3 yıl 9 ay hapisle cezalandırdı. Can'a verilen 1 yıl 3 aylık hapis cezası ise ertelenmedi (3 Nisan).

Kabakçı'nın “FETÖ” davası: İstanbul 35. Ağır Ceza Mahkemesi, Aralık 2018'de tahliye olan Zaman gazetesi Konya temsilcisi Şirin Kabakçı'yı “FETÖ üyeliği”nden süren yargılamada bir tanık dinledi, sıra duruşma savcısının esas hakkındaki mütalaasında. Gelecek duruşma 2 Temmuz'da (1 Nisan).

Hürtaş ve Demir'in davası: Ankara 15. Ağır Ceza Mahkemesi, Afrin Operasyonu yayınları nedeniyle Artı TV Ankara temsilcisi Sibel Hürtaş ve sosyal medya paylaşımları nedeniyle de gazeteci Hayri Demir'i “örgüt propagandası”ndan yargılıyor. Dosya, Demir'le ilgili “askeri kuvvetleri aşağılamak” iddiasıyla kovuşturulması için Adalet Bakanlığı'na gönderildi. Son savunmaların yapılmasının beklendiği gelecek duruşma 3 Temmuz'da (1 Nisan).

Taraf'ın “Balyoz” davası: İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, Taraf gazetesinde “Balyoz planı ile kumpas kurdukları” iddiasıyla gazetenin eski yayın yetkilileri Ahmet Altan, Yasemin Çongar ile Mehmet Baransu, Yıldırım Oğur ve Tuncay Opçin'i yargılıyor. Gazeteciler “Devletin güvenliğine ilişkin belgeleri tahrip etme, amacı dışında kullanma, hile ile alma çalma”, “Devletin güvenliğine dair gizli belgeleri temin etme”, “Devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli kalması gereken bilgileri açıklama”, “Terör örgütü propagandası yapmak”la suçlanıyor. Baransu ile yakalama kararı bulunan Opçin için ayrıca “Silahlı terör örgütü kurma ve yönetme” suçundan da ceza isteniyor. Baransu ve

Opçin'in 75 yıla kadar; Çongar, Oğur ve Altan'ın 52'şer yıl hapsi isteniyor. Taraf gazetesinde Balyoz soruşturmasına konu edilen haberler nedeniyle 3 yıl 8 aydır tutuklu bulunan Baransu, 2 Eylül 2016'da başlayan dava kapsamında savunmasını yapmaya başladı. Mahkeme, tutukluluğunun devamına karar verdiği Baransu'nun "FETÖ üyeliği"nden yargılandığı dosyanın kendi dosyalarıyla birleştirilmesi için Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nden muvafakat istedi. Gelecek duruşma 10-11 Temmuz'da (1 Nisan).

Başkaya'ya TMK davası: Ankara 21. Ağır Ceza Mahkemesi, 7 Kasım 2016'da ozguruniversite.org sitesinde yayınlanan "Asıl Terör Devlet Terörüdür" başlıklı yazısı ve ev aramasında bulunan fotoğraflar ile köşe yazıları delil göstererek Fikret Başkaya'yı "terör örgütü propagandası" iddiasıyla yargılamaya başladı. Özgür Üniversite'nin bağlı olduğu Türkiye ve Ortadoğu Forumu Vakfı Başkanı ve kurucusu, yazar Fikret Başkaya yedi yıl altı ay hapis istemiyle yargılanıyor. Savcı esas hakkındaki mütalaasını gelecek duruşmada, 10 Eylül'de sunacak (1 Nisan).

Dündar'ın Gündem davası: KHK ile kapatılan Özgür Gündem Gazetesi ile dayanışmak amacıyla başlatılan "Nöbetçi Genel Yayın Yönetmenliği" kampanyasına katıldıktan sonra hakkında "terör örgütlerinin yayınlarını basmak veya yayınlamak" suçlaması ile dava açılan gazetecilerden Can Dündar'ın 9. duruşması görüldü. İstanbul 22. Ağır Ceza Mahkemesi, Almanya'da yaşayan Dündar'ın ifadesinin alınması için yazılan yurtdışı istinabe evraklarıyla ilgili eksiklik bulunması nedeniyle ertelenen davaya 18 Temmuz'da devam edilecek (1 Nisan).

Avşar'a "hedef gösterme" soruşturması: İstanbul Başsavcılığı Basın Suçları Bürosu, "Sözcü savcısı sabıkalı çıktı" haberi nedeniyle Cumhuriyet gazetesi muhabiri Seyhan Avşar hakkında "Kamu görevlisini terör örgütlerine hedef gösterdiği" iddiasıyla soruşturma başlattı. Büroya ifade veren gazeteci, "Kamuoyunun yakından takip ettiği Sözcü gazetesi iddianamesini hazırlayan, '6 yaşındaki çocukla evlenilebilir' tarzı söylemleri bulunan Nurettin Yıldız hakkında takipsizlik kararı veren bir savcının daha önceki tarihlerde hakkında kesinleşmiş mahkeme kararının olması dünyanın neresine giderseniz gidin haber değeri taşır... Mahkeme kararında adı geçen mağdurlara ulaştım. Savcı Asım Ekren'i telefonla 4-5 kez aramama rağmen kendisine ulaşamadım. Suçlamaları kabul etmiyorum" dedi (1 Nisan).

Hakaret, Kişilik Hakları ve Tazminat Davaları

Nisan-Mayıs-Haziran 2019 döneminde altı gazeteci "hakaret" veya "iftira" suçlamasıyla açılan ceza davaları kapsamında toplam 14 yıl hapis cezası talebiyle yargılandı; "hakaret"ten yargılananlardan biri beraat ederken birine, 3 bin 466 TL adli para cezası verildi. Ayrıca, daha önce birine verilen ceza istinaf'ta bozuldu; bir diğerinin cezası ise onandı. Bu dönemde Yeniçağ gazetesi yazarı Yavuz Selim Demirağ, Başbakan olduğu dönemde AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret ettiği gerekçesiyle "kamu görevlisine hakaret"ten verilen cezanın onanması üzerine cezaevine girdi; ertesi gün tahliye edildi.

Aynı dönemde, üç gazeteci ve bir medya kuruluşu da “kişilik haklarına saldırı” veya “hakaret” iddiasıyla toplam 1 milyon 885 bin TL manevi tazminat istemiyle yargılanıyordu. Bu tazminat davalarından 50 bin TL’lik kısım yerel mahkeme reddedilirken 10 bin TL’lik diğer bir dosya da Yargıtay Hukuk Dairesi’nce bozuldu. 250 bin TL’lik tazminat talepli bir dosyada ise görevsizlik kararı çıktı.

2018’in aynı döneminde 32 gazeteci “hakaret” suçlamasıyla ceza davası kapsamında toplam 77 yıl 4 ay hapis cezası talebiyle yargılanıyordu. Bu habercilerden dördü toplam 1 yıl 10 ay 5 gün hapse (11 ay 20 günü ertelemeli) mahkum edilmişti. Yedi gazeteci de toplam 4 milyon 40 bin TL maddi veya manevi tazminat istemiyle yargılanıyordu. Üçüne açılan 1 milyon 540 bin TL’lik davalar yeniyken diğer ikisine açılan 500 bin TL’lik tazminat davası yerel mahkemeye reddedilmişti.

2018 yılının tamamındaysa, “hakaret” suçlamasıyla yedi gazeteci toplam 4 yıl 9 ay 17 gün hapisle (2 yıl 8 ay 15 günü ertelemeli) cezalandırılırken bir çizer ve bir medya kuruluşu toplam 18 bin TL tazminat ödemeye mahkum edilmişti.

Yıldırım’dan 25 bin TL’lik tazminat davası: İstanbul Büyükşehir Belediye başkanlığını kazanamayan AKP ve Cumhur İttifakı adayı Binali Yıldırım Evrensel gazetesine tazminat davası açtı. Yıldırım yenilenen ve kaybettiği İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminden iki gün önce Evrensel.net sitesinde 21 Haziran’da çıkan “Sosyal medyada AKP’ye #SizYaptınız tepkisi” başlıklı haber için gazeteden 25 bin TL tazminat talep ediyor. Yargılama İstanbul Anadolu 12. Asliye Hukuk Mahkemesi’nde. Dava konusu haber 16 Haziran 2019’da Twitter’da sürdürülen #SizYaptınız kampanyasını anlatıyordu. Binlerce sosyal medya kullanıcısı AKP adayının “Biz yaptık yine biz yaparız” sloganından yola çıkarak #SizYaptınız etiketi oluşturdu ve siyasi eleştiriler içeren paylaşımlarda bulundu (30 Haziran).

Yargıtay’dan Uludağ’a iyi haber: Yargıtay, Haziran 2015’te çıkan “Validen Bomba İtirafı” başlıklı haber nedeniyle Vali Hüseyin Avni Coş’un kişilik haklarını hedef aldığı iddiasıyla Cumhuriyet gazetesi muhabiri Alican Uludağ hakkında açılan ve yerel mahkeme kısmen kabulüyle verilen 10 bin TL’lik manevi tazminat verilen kararı bozdu. Yargıtay, “dava konusu haber içeriğinde davacının kişilik haklarının ihlal sonucu doğuracak bir itham veya iddiaya yer verilmediği gibi görünür gerçeğe uygun olduğu, her ne kadar mahkemeye dava konusu haberin içeriği ve manşetinin birbirine uygun olmadığı belirtilmiş ise de gazetecilik tekniği gereği bir olayın haber haline getirilip okuyucunun ilgisini çekecek nitelikte verilmesi için başlığın çarpıcı kullanılabileceği, bunun dışında dava konusu haberin bütünü itibarıyla görünür gerçekliğe uygun, basının haber verme, toplumun haber alma hakkı kapsamında kalıp davacının kişilik haklarına bir saldırı bulunmadığı sonucuna varılmıştır” denildi. Yargıtay’ın 19 Aralık 2018 tarihli bu kararı kamuoyuna 24 Haziran’da yansıdı (24 Haziran).

Güreş’e para cezası: Gaziantep 9. Asliye Ceza Mahkemesi, Gaziantep Üniversitesi eski genel sekreteri Ercan Eroğlu’nun “hakaret ve tehdit” iddiasıyla yaptığı şikayet üzerine Gaziantep Ayıntap gazetesi

yazarı Murat Güreş'i hapisten 3 bin 466 TL adli para cezasına mahkum etti. Altı yıl önce "Sevgili Mercan" hitabıyla kayırmacılık ve usulsüzlük iddialarını eleştiren gazeteci, adı geçmediği halde "tarif ettiği kişi benim" diyen Eroğlu'nun şikayetiyle, mazeretinin kabul edilmediği duruşma sonunda mahkum edildi. Karar onanırsa gazeteci giderleriyle birlikte 6 bin 422 TL ödemek zorunda kalacak (20 Haziran).

22 çalışanı "hakaret" davası: İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi, Özgür Gündem gazetesinin 16 Ağustos 2016'da kapatılırken yaşanan polis baskınında gözaltına alınan 22 gazeteci ve medya çalışanını "hakaret" iddiasıyla da yargılıyor: Fırat Yeşilçınar, Doğan Güzel, Sinan Balık, Amine Demirkıran, Davut Uçar, Elif Aydoğmuş, Reyhan Hacıoğlu, Zeki Erden, Özgür Paksoy, Mesut Kaynar, Hüseyin Gündüz, Kemal Bozkurt, Burcu Özkaya, Sevdije Ergürebüz, Günay Aksoy, Ersin Çaksu, Önder Elaldı, Ender Öndeş, Gülfem Karataş, Gökhan Çetin, Bayram Balcı ve Yılmaz Bozkurt. Duruşmada, medya çalışanlarının el konulan malzemelerin yaklaşık üç yıldır iade edilmemesi itiraz konusu edildi. Mahkeme, el konulan telefonların akıbetine dair Emniyetten bilgi isteyecek. Gelecek duruşma 5 Kasım'da (19 Haziran).

Toker'e PTT davası: Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesi, Cumhuriyet gazetesinin 22 Nisan 2018 tarihli sayısında çıkan "PTT'nin ayrıcalıklı şirketi" başlıklı köşe yazısında "şirketi aşağılayıcı ve kamuoyu nezdinde güvenilirliğini sarsmaya yönelik ifadeler" kullandığını iddiasıyla Posta ve Telgraf Teşkilatı (PTT) Anonim Şirketi'nin köşe yazarı Çiğdem Toker hakkında açtığı 50 bin TL'lik manevi tazminat davasını reddetti.

"Ben kamu yararı gözeterek TBMM KİT Komisyonu'nda görüşülen beyanları ve milletvekillerinin gündeme getirdiği konuları resmi tutanaklara uygun şekilde haber yaptım. Hakkımda açılan dava haksız ve yersizdir, reddini talep ediyorum."

Mahkeme, suçun unsurlarının oluşmadığına hükmetti (11 Haziran).

Altan'ın "hakaret" davası: İstanbul Anadolu 2. Asliye Ceza Mahkemesi 2010'da Taraf gazetesinde çıkan "Büyük Savaş Başladı" yazısıyla İlhan Cihaner'e hakaret ettiği iddiasıyla gazeteci Ahmet Altan'ı yargılıyor. Altan, "darbe girişimi"nden yargılanınca askıya alınan söz konusu dosya yeniden açılmıştı. Altan savunmasında, "Savcı diyor ki İlhan Cihaner'e hakaret ettin. Eski savcı Cihaner, 'Hakaret yok, şikâyetim yok' diyor ama bizim savcı 'var' diyor. Savcı 10 yıl önce yargıdaki bir skandalı, bir suçu eleştiren yazımı suçlayarak, skandalın üstünü örtmek istiyor" dedi. Avukat Figen Albuga Çalikuşu, İlhan Cihaner'in Altan hakkındaki şikâyetinden vazgeçtiğini söyledi. Çalikuşu, "Yargıtay eski 11. Daire Başkanı Ersan Ülker'in adı yazıda geçmiyor, duruşmalara gelmemiş" dedi. Mahkeme, mağdur olarak yer alan Ersan Ülker'in müdahilliğinin yeniden değerlendirilmesi talebini reddetti, İlhan Cihaner'in şikâyetini geri çekmesine dair yazıya cevap bekliyor. Gelecek duruşma 17 Eylül'de (21 Mayıs).

Hem onama hem bozma: İstinaf mahkemesi, Paradise Papers (Cennet Belgeleri) davası kapsamında Cumhuriyet gazetesinin eski muhabiri Pelin Ünker'e verilen 8 bin 660 lira adli para cezasını azalttı, 7 bin 80 TL olarak onadı. Eski Başbakan Binali Yıldırım'ın çocuklarının Malta'daki off-shore şirketleriyle

ilgili Paradise Papers yazı dizisi nedeniyle verilen 13 ay 15 gün hapis cezası da zamanaşımından bozuldu (6 Mayıs).

Uludağ ve Cumhuriyet’e görevsizlik: İstanbul Anadolu 9. Asliye Hukuk Mahkemesi, Apple’ın “taklit ürün satıyorsunuz” şeklindeki ihtarnamesini haberleştirmekten BİM Birleşik Mağazaları Anonim Şirketi’nin Cumhuriyet muhabiri Alican Uludağ’a açtığı 250 bin TL’lik tazminat davasında görevsizlik kararıyla dosyayı İstanbul Anadolu Asliye Ticaret Mahkemesi’ne gönderdi. ABD merkezli teknoloji şirketi Apple, 7 Mayıs 2018’de Beyoğlu 34. Noterliğine başvurarak BİM’in ürünleri nereden ve nasıl temin ettiklerinin açıklamasını istemişti (30 Nisan).

Altan’a “hakaret”ten beraat: İstanbul Anadolu 2. Asliye Ceza Mahkemesi, eski Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ’un 2010’da yayımlanan bir yazısında kendisine hakaret edildiği şikayeti nedeniyle yargıladığı tutuklu gazeteci Ahmet Altan’ı yasal unsurlarının oluşmadığı gerekçesiyle beraat ettirdi. Altan SEGBİS’le bağlandığı duruşmada “Üstüme düşeni yaptım. İlerde çocuklarına ve torunlarına ne söyleyeceklerini bunu yapamayanlar düşünsün” dedi (26 Nisan).

Şimşek’in “hakaret” davası: Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Doç. Dr. Murat Birdal’ın görüşlerine yer verilen “Albayrak işçilere saldırı programının sinyali verdi” haberi nedeniyle Evrensel gazetesi eski sorumlu müdürü Cem Şimşek’i “hakaret ve iftira” iddiası ve 6 yıl 4 ay hapis istemiyle yargılıyor. Şimşek, Tekzip metninin yayınlanmamasına ilişkin suçlamayı “14 Temmuz 2018 tarihli gazetede yayımlanan habere ilişkin tekzip metni mahkeme kararıyla tarafımıza ulaştırıldıktan sonra usulüne uygun şekilde yayımlanmıştır” dedi. Eksik evrakların beklendiği yargılamada gelecek duruşma 12 Eylül’de (25 Nisan).

Gazeteciye “Akar” davası: Savunma Bakanı Hulusi Akar Gazeteci Rahmi Yıldırım’dan “Genelkurmay başkanı için çok üzülüyorum!” yazısından “hakaret” iddiasıyla şikayetçi oldu. Ankara Gölbaşı 3. Asliye Ceza Mahkemesi’nde dava açıldı. Gazeteci Yıldırım 12 Eylül darbesi döneminde ordudan atılmıştı. Gazetecinin 3 Şubat 2017’de blogunda yer alan yazı, Akar’ın daha önce “Onbaşı bile olamayacak kimselerin general olduğu memleket” dediği için davacı olduğu Hasan Karakaya hakkında “Türk gazeteciliğinde yeri doldurulmayacak bir boşluk oluştu” diye taziye mesajında bulunmasını, albayın kendisinden değil astsubaydan emir aldığını anlatarak dert yanmasını, Şeriatçı Yazar Nuri Pakdil’i ziyaret etmesini konu alıyordu. Duruşma 2 Ekim’de (17 Nisan).

Kızılkaya ve DüNDAR’ın “hakaret” davası: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Özgür Gündem’le dayanışma kapsamında bir günlük yayın yönetmenliğindeki nüshada yayımlanan bir yazıdan İstanbul Sulh Ceza hakimlerinden Bekir Altun’un “hakaret” içerdiği iddiasıyla şikayetçi olması üzerine eski sorumlu müdürü İnan Kızılkaya ve dayanışmacı yayın yönetmeni Can DüNDAR hakkında dava açıldı. Ancak hakim mazeret bildirince duruşma yapılamadı (4 Nisan).

Toker’a ikinci bir ağır tazminat davası: Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi, “Tasarruf Arıyorsanız Metro İhalelerine Bakın” başlıklı yazısında gerçeğe aykırı ifadeler yer aldığı iddia eden Bayburt Grup şirketi Şenbay’ın şikayetiyle Cumhuriyet gazetesi eski köşe yazarı Çiğdem Toker’i 1 milyon 500 bin TL’lik manevi tazminat talebiyle yargılıyor. Mahkeme, dosyada bildirilen delillerin sunulması için ek

süre verilmesine ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na müzekkere yazılarak bahsi geçen yazıdaki ihaleye ilişkin tasdikli evrakların istenmesine karar verdi. Gelecek duruşma 9 Temmuz'da (4 Nisan).
Evrensel'den 50 binTL isteniyor: İstanbul 20 Asliye Hukuk Mahkemesi, 10 Mart 2018 tarihli "Rüşvet Ata Sporumuzdur" başlıklı yazıda Bilal Erdoğan'ın kişilik hakları hedef alındığı iddiasıyla Evrensel gazetesini 50 bin TL manevi tazminat istemiyle yargılıyor. Gelecek duruşma 15 Ekim (1 Nisan)
Hakaret

Madde 125- (1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden (...) (1) veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir.
(2) Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.
(3) Hakaret suçunun;
a) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı,
b) Dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı,
c) Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle, işlenmesi halinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.
(4) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/15 md.) Hakaretin alenen işlenmesi halinde ceza altıda biri oranında artırılır.
(5) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/15 md.) Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde suç, kurulu oluşturan üyelere karşı işlenmiş sayılır. Ancak, bu durumda zincirleme suçla ilişkin madde hükümleri uygulanır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sıkıntısı

Son üç ayda, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ilişkin görüş ve eleştirileri nedeniyle yedi gazeteci toplam 32 yıl 8 ay hapisle yargılandı; biri aklanırken ikisi (Kazım Kızıl ve Sedef Kabaş) toplam 2 yıl 3 ay 6 gün hapse mahkum edildi. Bu davalardan biri yeniydi.

CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, TCK 299. maddenin yargı eliyle kötüye kullanılmasıyla toplumda yarattığı baskı ve tahribatla ilgili Adalet Bakanı Abdülhamit Gül'ün yanıtlaması istemiyle bir soru önergesi sundu.

Cumhurbaşkanı seçildiği Ağustos 2014'te Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik yayınlar ve düşünceler nedeniyle yaygın şekilde kullanılmaya başlanan

TCK'nın 299. Maddesi, 1 Temmuz 2019'a kadar en az 59 gazetecinin hapis, ertelemeli hapis ve para cezasına mahkum edilmesine zemin oluşturdu. 2018'in tamamında 20 gazeteci bu maddeden toplam 38 yıl 5 ay 4 gün hapis (6 yıl 10 ay 12 günü ertelendi) ve 35 bin TL de adli para cezasına mahkum edilmişti.

Cumhurbaşkanına hakaret

Madde 299- (1) Cumhurbaşkanına hakaret eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/35 md.)** Suçun alenen işlenmesi hâlinde, verilecek ceza altıda biri oranında artırılır.

(3) Bu suçtan dolayı kovuşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

Şimşek'e 299 davası: Evrensel gazetesi eski sorumlu müdürü Cem Şimşek'e "Alman karikatüristler Erdoğan'ı fena çizdi" başlıklı haber nedeniyle "Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret"ten dava açıldı. Yargılama 10 Ekim'de Bakırköy 27. Asliye Ceza Mahkemesinde başlayacak (25 Haziran).

Coşkun'a 299'dan beraat: İstanbul 40. Asliye Ceza Mahkemesi, Can Dünder ve Erdem Gül'ün tutuklanmasına ilişkin yazdığı "Erdoğan buyurdu, gazetecilik tutuklandı" haberi nedeniyle Cumhuriyet gazetesi muhabiri Canan Coşkun'u "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla yargıladığı davada beraat kararı verdi (20 Haziran).

Kızıl'a 299'dan ceza: İzmir 33. Asliye Ceza Mahkemesi, 16 Nisan referandumunun ardından düzenlenen protestolarda gözaltına alınan belgeselci ve foto-muhabiri Kazım Kızıl'ı "Cumhurbaşkanına hakaret" iddiasıyla 1 yıl 3 ay 16 gün hapse mahkum ederken "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet"ten beraatına karar verdi. Ceza, Kızıl'ın cezaevinde daha önce geçirdiği süre dikkate alındığı için infaz edilmeyecek (19 Haziran).

Kabaş'a 299 cezası: Gazeteci-yazar Sedef Kabaş'a, içeriği bilinmeyen bir vakayla ilgili olarak "Cumhurbaşkanı'na hakaret" gerekçesiyle 11 ay 20 gün hapis cezası verildi. Aldığı cezayı Twitter hesabından duyuran Kabaş, "Cumhurbaşkanı'na hakarettten açılan davada 11 ay 20 gün hapis cezasına çarptırıldım! Oysa yazdıklarımda tek bir kişinin ismi geçmiyor... #hakhukukadalet" dedi (30 Mayıs).

Polat'ın 299 davası: Bakırköy 31. Asliye Ceza Mahkemesi, gazeteci Craig Shaw'ın "Erdoğan Ailesinin Gizli Off-shore Anlaşması" başlıklı haberine yer verdiği köşe yazısı nedeniyle Evrensel gazetesi genel yayın yönetmeni Fatih Polat'ı "Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret" iddiasıyla yargılıyor. Mahkeme, habere 26 Mayıs 2017'de kaynaklık eden ve "Malta Files, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ailesi ile Sıtkı

Ayan ve Azeri iş adamı Mübariz Mansimov arasındaki milyon dolarlık petrol tankeri ortaklığını ortaya çıkarıyor” ifadelerinin yer verildiği The Black Sea sitesini TGC ve TGS’ye sormaya karar verdi. Polat’ın 4 yıl 8 aya kadar hapsi isteniyor. Gelecek duruşma 17 Eylül’de (14 Mayıs).

Acarer’e 299 davası: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi,gazeteci Erk Acarer’i BirGün gazetesinde çıkan “Herkes var, Berkin’e yok” yazısında “Cumhurbaşkanı Erdoğan’a hakaret edildiği” iddiasıyla yargılamaya 4 Nisan’da devam edecekti. Ancak mahkeme başkanı mazeret bildirince yargılama yapılamadı (4 Nisan).

Sever’e 299’dan dava: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi,T24 yazarı ve 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün eski basın başdanışmanı Ahmet Sever’i “İçimde Kalmasın/Tanıklığımdır” Kitabında “Cumhurbaşkanı Erdoğan’a hakaret edildiği” iddiasıyla yargılıyor. Kitabındaki, “Kitapları bombadan daha tehlikeli gören bir iktidar daha doğrusu tek adam vardı karşımızda”, “Erdoğan’ın geleceğe dönük söylemi artık kalmadı”, “Bir dediği bir dediğini tutmuyor devamlı kendisiyle çelişiyor”, “Her şey bir kişinin doymak bilmeyen güç ve yetki açlığına kurban edildi. İlk dönemde büyük emeklerle biriktirilen krediler ve sermaye tek adam tarafından adım adım hoyratça harcandı”, “Recep Tayyip Erdoğan’ın iktidar kalmasını sağlamak amacıyla bir sistem kuruldu. Herkesi sindirmek, korkutma, yıldırma ve susturma için kurulan bu sistemin her yerde hafiyeleri zaptiyeleri var” gibi ifadeler suça gerekçe olarak gösteriliyor. Gelecek duruşma 10 Ekim’de (4 Nisan).

Yasaklamalar, Kapatmalar, Toplatmalar

Nisan-Mayıs-Haziran 2019 dönemde çoğu cezaevlerinde dört gazete ve bir dergi sansüre uğradı. Bir İnternet sitesi, üç İnternet yazısı, iki online haber, iki Twitter hesabı sansürle karşılaştı. 26 ay önce erişime kapatılan küresel online ansiklopedisi Wikipedia’nın yetkilileri Türkiye’yi AİHM’e şikayet etti.

2018’in aynı döneminde, bilinmesinde kamu yararı olan 32 haber, 77 Tweet, 22 Facebook paylaşımı, 5 Youtube videosuna sansür getirilmişti. Bu dönemde bir yayın yasağına karar verilirken bir yazı, 10 kitap, bir TV kuruluşu sansür edilmişti; cezaevlerinde de bir mektup, iki gazete, bir dergi yasakla karşılaşmıştı.

2018 yılındaysa en az 2 bin 950 İnternet haberi, 77 Twit, 22 Facebook paylaşımı, 5 Facebook video, 10 İnternet sitesine erişim engellenmiş; üç yayın yasağı (biri geçici) çıkmıştı; sekiz gazete, iki TV, iki mektup, bir rapor, bir TV dizisi, bir röportaj sansürle karşılaşmıştı. Dünyanın en popüler İnternet ansiklopedisi Wikipedia, Türkiye’de yılboyu erişime kapalıydı.

Wikipedia Nisan 2017’den beri sansürlü: İnternette dünyanın en büyük bilgi ansiklopedisi Wikipedia, birkaç sayfasında “Türkiye hükümeti insanlığa karşı suçtan sorumlu tutulduğu” gerekçesiyle Türkiye’de Nisan 2017’den erişime kapalı. Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun 5651 sayılı Kanuna dayanarak aldığı 29 Nisan 2017 tarihli kararını “Suriye İç Savaşı’na yabancı müdahalesi’ (Foreign involvement in the Syrian Civil War) ve ‘Devlet destekli terörizm’ (State-

sponsored terrorism) başlığıyla yayınlanan yazılara dayandırmıştı. Dönemin Ulaştırma Bakanlığı, bu içerikleri “Uluslararası arenada Türkiye’ye karşı bir karalama kampanyası” olarak nitelendirmişti (30 Haziran).

Önsöz dergisine yasa: Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, üç aylık kültür-sanat- edebiyat dergisi Önsöz’ün son iki sayısını, “kurum asayiş ve güvenliğine sakıncalı olduğu” ve “terör örgütü propagandası yaparak isyana teşvik edebileceği” gibi gerekçelerle hapishaneye almadı (24 Haziran).

Binali Yıldırım’dan sansür hamlesi: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği, eski Başbakan Binali Yıldırım’ın talebiyle T24 haber sitesinde çıkan gazeteci Mehmet Y. Yılmaz imzalı “Binali Bey, sırrı ver, oyumu al!” başlıklı yazısı dahil olmak üzere yenilenen İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimleriyle ilgili birçok haber ve yazıya erişim yasağı getirdi (23 Haziran).

Dokuz8haber’e sansür: Twitter sitesi, uluslararası bir tesis karşılaşmasına dair bir içerikte “telif hakkı” ihlal edildiği şikayeti Dokuz8haber sitesinin hesabını askıya aldı; müzakereler sonucunda ertesi gün yeniden açtı (22 Haziran).

Erdoğan talebiyle sansür: Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği, Evrensel gazetesi web sitesindeki “Tayyip Erdoğan’ın diplomasını onaylayan katibi soruşturmayan notere uyarı” başlıklı habere erişim engeli getirdi (21 Haziran).

Siteye Yıldız sansürü: İleri Haber sitesinin Twitter hesabı @ilerihaber, çocukların evlenebileceğine dair söylemleri kamuoyunda tepkiye neden olan Nurettin Yıldız’ın “telif haklarının ihlal” iddiasına dair talebi üzerine erişime kapatıldı. Site Twitter ile görüşmeler sonucunda yeniden açıldı (14 Haziran).

Ekşi Sözlük’e sansür: İstanbul Anadolu 1. Sulh Ceza Hakimliği ve Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın damadı ve Ekonomi Bakanı Berat Albayrak’ın manken Özge Ulusoy ile ilişki yaşadığı iddialarını gündeme getiren sitelerle ilgili erişim yasağı getirdi. İlk olarak Ekşi Sözlük sitesi içerikleri sansürlendi (11 Haziran).

THY Agos dağıtmayacak: Türk Hava Yolları (THY), Dış Hatlar gazete standında 2013’ten bu yana yer alan ve dağıtımını yaptığı haftalık Agos gazetesini “görülen lüzum üzerine” artık dağıtmayacağını bildirdi (31 Mayıs).

Göksu hatırına sansür: İstanbul Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliği, Ekrem İmamoğlu’nun Trabzonluluğuna atıf yaptıktan sonra İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı seçilmesine “en çok Yunan medyasının sevindiği”ni söyleyen İstanbul Esenler Belediye Başkanı ve İBB Meclisi AK Parti Grubu Başkanvekili Tevfik Göksu’nun “kişilik hakları” şikayetiyle konuya ilişkin haberlere erişim engeli getirdi (16 Mayıs).

Jin News’a sansür: Bilişim Teknolojileri Kurumu, Jin News haber ajansının web sitesine erişim engeli getirdi. Bir önceki erişim engelinden sonra çalışmalarını jinnews2.xyz adresi üzerinden sürdüren ajans, 15 Mayıs’ta “5651 sayılı kanun kapsamında yapılan teknik inceleme ve hukuki inceleme sonucunda” idari tedbir kararı çerçevesinde erişilmez kılındı (15 Mayıs).

Cezaevinde Cumhuriyet ve Evrensel yasa: Van’daki Yüksek Güvenlikli Cezaevi’ndeki hükümlüler Talet Şanlı ve Tamer Korkmaz’ın, kendilerine Cumhuriyet ve Evrensel gazetesi verilmemesine itirazları reddedildi. Cezaevi yönetimi iki gazetenin 19 Mart tarihli nüshalarında açlık grevleri haberleri yer

aldığı için mahpuslara verilmesini engellemiştir. Başvuruyu reddeden Van İnfaz Hakimliği de iki gazetenin “yayın ilkesi ve yapmış olduğu haberlerle cezaevi güvenliğini tehlikeye düşürücü unsurlara yer verildiğini” öne sürdü (14 Mayıs).

Özgürüz Radyo’ya sansür: İnternet üzerinden ve <http://ozguruz19.org> adresinden yayın yapan Almanya merkezli Özgürüz Radyo’ya Türkiye’den erişim engellendi. Özgürüz Radyo Eş Yayın Yönetmenleri Can Dünder ile Zübeyde Sarı “Türkiye hükümeti Dünya Basın Özgürlüğü Günü’nde bize bir hediye verdi ve Özgürüz Radyo’ya Türkiye’den erişimi engelledi” açıklaması yaptı (3 Mayıs).

Bakanlık sansürü: soL Haber Portalı yazarlarından Özgür Şen’in “AKP’nin beceriksizler ordusu” başlıklı köşe yazısına erişim, Sağlık Bakanlığı’na bağlı kamu kurumlarında engellendi. Kamu kurumlarında çalışan soL okurları, portaldaki bütün sayfalara ve bütün yazarların yazılarına erişebilirken, Özgür Şen’in yazısına erişemedi (2 Mayıs).

28: Ağır Ceza’da özel uygulama: İstanbul 28. Ağır Ceza Mahkemesi başkanı, duruşma salonunda telefonlarıyla haber yazan gazeteciler için “telefonla uğraşıyorlar” diye duruşmalara alınmamaları yönünde talimat verdi. Avukatlar duruma tepki gösterince mahkeme başkanı avukatları salondan çıkartarak dosyayı en sona aldı (2 Mayıs).

İmamoğlu’na A Haber sansürü: İstanbul Büyükşehir Belediyesi başkanlığı için yenilecek seçimin adayı Ekrem İmamoğlu sosyal medya hesabında, A Haber’in kendisine sorduğu “145 yıldır demokrasi mücadelesi diyerek neyi kastettiniz?” sorusunu cevapladığını ancak cevabının yayınlanmadığını açıkladı. İmamoğlu, sosyal medyadan duyurduğu sansür haberinde, “Yaklaşık 145 yıllık demokrasi mücadelesi’ diyerek neyi kastettim? A Haber’in sorularını yanıtladım ama yayınlamadılar. Verdiğim cevapları lütfen izleyin” diyerek röportaj görüntülerini paylaştı (15 Nisan).

Yaziya erişim engeli: Gazeteci Barış Terkoğlu’nun, Cumhuriyet gazetesinde, 4 Nisan’da çıkan “Pelikancılar neden saldırıyor?” başlıklı yazısına erişim engeli getirildi. Sansürü gazeteci, “Kâğıda, yüreğe ve akla yazılan eskir ama silinmez. Türkiye, devlet içindeki yasadışı yapılanmalarla hesaplaştığı gün bu yazıları yeniden okuyacak” sözleriyle sosyal medya hesabından duyurdu (14 Nisan).

Yeni Yaşam’a yasak: Yeni Yaşam gazetesinin Kandıra ilçesindeki Kocaeli Cezaevi’nde, aralarında eski milletvekillerinin de bulunduğu siyasetçilere verilmesine yasak getirildi (12 Nisan).

Habercilik

Sabah, Star, Akşam, Güneş ve Yeni Şafak gibi iktidara yakın medya organları, 31 Mart gecesi İstanbul Büyükşehir Belediyesi seçimini “Cumhur İttifakı” Binali Yıldırım kaybedince “darbe” senaryosuna sarılarak İstanbul seçiminin yenilenmesinde rol oynadılar. Sabah gazetesi “İstanbul’un kaderi çalınan oylarda” manşetini atarken Star, “Sandıkta darbeyi kim örgütledi” dedi. Akşam “Satır satır çalmışlar”, Güneş “Tutanaklar hileli iptaller şaibeli”, Yeni Şafak, “Hodri meydan oyları sayalım” manşetleriyle çıktılar. 23 Haziran’da İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı’na dair seçim yasaklarının kalkmasıyla birlikte AKP’ye yakın medya organları, siyasi talimat

gereği adı kamuoyu önünde açıkça ifade edilmesi yasaklanan CHP'li Ekrem İmamoğlu'nun başarısını **"İstanbul seçimini yaptı" veya "İstanbul'un Kararı"** manşetiyle duyurdu. Sabah gazetesi yazarı Engin Ardıç, 31 Mart Yerel Seçimleri'nde AKP'ye oy vermeyen yurttaşları 'saftirik vatandaşlar' diye niteledi.

Tarafı yayın eleştirilerinden biri yayınına çıkma fırsatı bulan İmamoğlu'ndan TRT'ye açıkça ifade edildi: "Adil olduğunuzu düşünüyor musunuz?".

İmamoğlu CNN Türk'teki programda sıra İBB Başkanlığı'nın bulaştığını iddia ettiği israf ve yolsuzluklara getirince Ahmet Hakan'ın "süre bitti" müdahalesine uğradı. Belediye Başkanı seçilen İmamoğlu, "Esas değinmemiz gereken konulara değinemedik" eleştirisinde bulundu.

Ankara Barosu, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na yönelik Ankara Çubuk'taki saldırıyı ertesi gün "Mutlu musun Ekrem" manşetiyle sunan Güneş gazetesinden şikayetçi oldu.

İki avukat, 31 Mart yerel seçimlerinde 13 saat boyunca veri akışını kesen Anadolu Ajansı'na 1 TL'lik manevi tazminat davası açtı.

Bu tarz yayıncılığa ilişkin özeleştiri de gelmiyor değil: Türkiye gazetesi yazarı Süleyman Özışık, "kendi mahallesi" olarak nitelendirdiği hükümete yakın medyayı "Bizim hiçbir yazarımızın Yılmaz Özdil kadar, Uğur Dündar kadar, Bekir Coşkun veya Emin Çölaşan kadar itibarı yok!" sözleriyle eleştirdi. Türkiye gazetesi yazarı Cem Küçük de tekrarlanması için karar alınan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimleri öncesi, "Mümkünse bizim taraf köşe yazarları AK Parti için Mayıs ayının başına kadar hiç yazı yazmasa çok daha faydalı olur" diye yazdı.

İhlas Haber Ajansı (İHA) işini gücünü bırakıp, Anıtkabir özel defterini "İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı" olarak imzalayıp "usulsüz şekilde görev üstlendiği" gerekçesiyle Ekrem İmamoğlu hakkında suç duyurusunda bulundu. CHP Milletvekili Mahmut Tanal, A Haber yayınına müdahale ederek "yanlış bilgi aktardıkları" gerekçesiyle bir muhabirle tartışma yaşadı. Taraf gazetesinin "Balyoz Planı" haberleri, emekli Orgeneral Çetin Doğan'a Anayasa Mahkemesi'nde tazminat kazanmasına yol açarken, Afrin'deki sivil ölümleri iddialarıyla ilgili kullandığı "Sivil öldürecek olsak Cihangir'den başlarız" ifadeleri nedeniyle de Akit TV muhabiri mahkum oldu.

"İmamoğlu kazandı" demediler: 23 Haziran'da İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı'na dair seçim yasaklarının kalkmasıyla birlikte AK Parti'ye yakın tüm televizyon kanalları sonuçları CHP'li Ekrem İmamoğlu'nun kazandığını yazmadan **"İstanbul seçimini yaptı"** ortak başlığıyla vermeye başladı. Ertesi gün çıkan gazetelerden Yeni Şafak, Hürriyet, Star, Diriliş Postası gazeteleri "İstanbul Seçimini Yaptı", Güneş, "İstanbul'un Kararı" manşetiyle çıktı (24 Haziran).

TRT'ye İmamoğlu eleştirisi: Millet İttifakı'nın CHP'li İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Ekrem İmamoğlu, TRT Haber yayınında TRT'yi eleştirdi: 31 Mart öncesinde kendisinin hiçbir yayına davet edilmediği, Cumhuriyet İttifakı'nın adayları olan rakibi Binali Yıldırım'ın ise defalarca TRT'ye çıktığını söyledi: "Sizin ekranlarınız bizim Karadeniz gezimizi saniyelerle gösterdi. Adil olduğunuzu düşünüyor musunuz TRT'de? Ekrem İmamoğlu'nu bu sefer özellikle çağırdınız. Ben İstanbul'un en iddialı adayıydım, beni niye çağırmadınız? Burası benim ha, 82 milyon insanın. Buranın idari anlayışını ben anlamam ama burası benim, 82 milyondan bir insanım. Ben miting yapmadım Karadeniz'de. Bir buçuk gün kaldım orada. Yüz binlerce insan 21 noktada beni ağırladı. Saniyelerle gösterdiniz ama bu kısmı dakikalarca... Beni niye çıkarmadınız? İmamoğlu'nu niye çağırmadınız? Talimat mı öyleydi? İmamoğlu'nu çağırmayın mı dediler?". Buna karşılık Fatih Er de, İmamoğlu'na "Biz normal şartlarda TRT Haber için birisini arayıp 'Sizi yayına çağırıyoruz' demeyiz. Sayın Yıldırım kendisi geldi. Kendi danışmanları, hatta Mansur Yavaş da TRT'ye resmi yazıyla başvurular ve bizler ekranlarımızı açtık. Ve bugün biz sizi davet ettik, buraya geldiniz" (18 Haziran).

İnce AA'yı yalanladı: BirGün gazetesi yazarı Barış İnce, Anadolu Ajansı'nın "kacsaatoldunet" adlı hesabın kullanıcısı E.B'nin hesabı İnce'ye devrettiğini ileri sürdüğü haberini yalanladı. Hesapların yöneticisi olmadığını ve E.B.'nin hesabı kendisine devretmediğini dile getiren İnce, "Türkiye'yi terk etmedim. Bursla Hamburg'a gelmiştim Dönüşüm 9 temmuzdu. İftiralar sonrası ilk uçakla dönüyorum. Hesaplaşacağız. Sizden korkan size benzesin" dedi (16 Haziran).

Ahmet Hakan'a eleştirisi: 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri'nde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olarak seçildiği halde YSK kararıyla yeniden seçime girecek olan Ekrem İmamoğlu, bir önceki akşam CNN Türk'te katıldığı program için Ahmet Hakan'ı eleştirdi. İmamoğlu sözü, İBB Başkanlığı'nın bulaştığını iddia ettiği israf ve yolsuzluklara getirince Hakan'ın "süremiz bitti" diyerek programı sonlandırması sosyal medyada yoğun tepkilere neden oldu. Halk TV'de Ayşenur Arslan'ın sunduğu programa konuk oldu İmamoğlu, Hakan'ın programı erken bitirmesini değerlendirirken, "Benim gözümde gazeteci çok saygın bir yerde. Bana sorulan ters sorular beni rencide etmez. Ama şu tarafı üzer. Eğer bir savunma mekanizması geliştiriyorsanız o zaman bir dakika derim. Benim dün akşam üzüldüğüm konu buydu. Sayın Hakan'ın bu tarafından şikayetçi değilim. Esas değinmemiz gereken konulara değinemedik" dedi (21 Mayıs).

ATV'de "din değiştirme": Diyarbakır Barosu Çocuk Hakları Merkezi, "Nihat Hatipoğlu ile iftar" adlı programda yaşanan 13 yaşındaki bir çocuğun dininin değiştirilmesi olayına ilişkin Hatipoğlu ve ATV yöneticileri hakkında suç duyurusunda bulundu. İHD İrkçilik ve Ayrımcılığa Karşı Komisyonu bugün ve Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan da dün aynı konuyla ilgili suç duyurusunda bulunmuştu (16 Mayıs).

İftarda çocuk din değiştirdi: İlahiyatçı Nihat Hatipoğlu'nun, İstanbul Sultanahmet Meydanı'ndan ATV'de canlı yayınlanan iftar programında Ermeni olduğu ifade edilen 13 yaşındaki bir çocuk din değiştirdi. Canlı yayında Kelime-i Şehadet getiren Arthur, isminin "Nihat" olmasını istediğini söyledi. Hatipoğlu, çocuğun ailesinin de onayı olduğunu anlattı ve çocuğa Kelime-i Şehadet getirtti (12 Mayıs).

Coşkun'dan Cumhuriyet'e tepki: Cumhuriyet gazetesi eski muhabiri Canan Coşkun, bir haberine verilen para cezası kesinleşip gözaltına alınmasıyla ilgili eski gazetesinin yayınladığı habere tepki gösterdi: **"Haberiniz yanlış. Şöyle olması gerekiyordu: Canan Coşkun, gazetemizde yayımlanan haber nedeniyle 12 bin 600 TL para cezasına çarptırılmıştı. Gazetemiz ödemesi gereken bu parayı ödemediği için Coşkun, geceyi karakolda geçirdi. Hâkim karşısına falan da çıkarılmadım, uydurmayın" (12 Mayıs).**

Nefret çağrısına hapis: Küçükçekmece 4. Asliye Ceza Mahkemesi, Akit TV "Gün Başlıyor" programında, Afrin'deki sivil ölüm iddialarıyla ilgili kullandığı "Sivil öldürecek olsak Cihangir'den başlarız" demesi nedeniyle sunucu Ahmet Keser'e "basın yoluyla kin ve düşmanlığa tahrik"ten 1 yıl 3 ay hapis cezası verdi, cezayı da ertelemedi (8 Mayıs).

"Güneş" için şikayet: Ankara Barosu, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na düzenlenen saldırıyla ilgili Güneş gazetesindeki haber nedeniyle şikayetçi oldu. Ankara Başsavcılığına, Çubuk Başsavcılığına gönderilmek üzere verilen dilekçede, "Güneş Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Turgay Güler, linç girişiminde bulunmak isteyenler ve azmettiriciler ile eylemlere bizzat katıldığı savcılıkça tespit edilenlerin" yargılanmaları istendi. "Mutlu musun Ekrem" manşetiyle ilgili, "insanlığa karşı suç" ve kin ve nefrete teşvik" suçlaması yöneltildi (24 Nisan).

Saldırıya "kınama" ve "arka çıkma": CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'ya Ankara Çubuk'ta Sözleşmeli Er Yener Çıkrıkçı'nın cenaze töreninde gerçekleştirilen saldırı gazetelerde geniş yer buldu. Evrensel "Nefret söylemi saldırıya dönüştü", Cumhuriyet gazetesi "Demokrasiye linç", Sözcü "Alçak saldırı", BirGün "Fail ortada", Karar "Utanç günü", Milli Gazete "İşte beka sorununuz" manşetlerini attı. Hürriyet gazetesi, "Saldırıya tepki yağdı", Posta "Huzura, barışa, birliğe saldırı", Sabah "Çirkin saldırıya soruşturma" ifadelerini kullandı. Yeni Şafak ve Star gazeteleri "Kılıçdaroğlu'na şehit cenazesinde saldırı" derken Akşam "Şehide saygı bu olamaz", Türkiye "Bu olmadı", Yeni Birlik "Kılıçdaroğlu'na saldırı provokasyon", Milat "Provokasyon" başlıklarıyla haberi verdi (22 Nisan).

Portakal'dan "tetikçi" eleştirisi: Fox Ana Haber sunucusu Fatih Portakal, Kemal Kılıçdaroğlu'nun Ankara Çubuk'taki asker cenazesinde saldırıya uğramasıyla ilgili iktidara yakın medya haberlerini eleştirdi. Gazeteci, Twitter hesabından "Aslında Kılıçdaroğlu'na saldırı, siyaseten yapılan sorumsuz açıklamaların ve tetikçi medyasının neticesi. Saldırı sadece liderin kendisine değil, ayrıştıran söylemlerle hedef gösterilen herkese: bugün siyasetçi, yarın gazeteci, öbür günlerde karşı duruş sergileyen her yurttaşa.." dedi (21 Nisan).

AA'ya 1 TL'lik tazminat: 31 Mart yerel seçimlerinde 13 saat boyunca veri akışını kesen Anadolu Ajansı'na avukat **Tezcan Çakır** ve avukat **Elif Ezgi Çakmak** 1 TL'lik manevi tazminat davası açtı. Ajansa gönderilen talep yazısında, seçim sonuçlarını basına servis etmeye yetkisi olan tek kuruluş Anadolu Ajansı'nın, seçim gecesi hiçbir gerekçe belirtmeden 13 saat boyunca veri akışını durdurmasının siyasi bir manipülasyon olduğu belirtildi (20 Nisan).

"İtibar" kıyaslaması: Türkiye gazetesi yazarı Süleyman Özışık, "kendi mahallesi" olarak nitelendirdiği hükümete yakın medyadaki gazetelerin Sözcü ve Cumhuriyet kadar gücü olmadığı görüşünü dile

getirdi, “Bizim hiçbir yazarımızın Yılmaz Özdil kadar, Uğur Dündar kadar, Bekir Coşkun veya Emin Çölaşan kadar itibarı yok!” dedi (19 Nisan).

İktidar yanlısı medyaya eleştiri: Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın gazeteci kuzeni Cengiz Er, Times of Israel gazetesine verdiği söyleşide 31 Mart yerel seçim sürecinde hükümet yanlısı medyanın izlediği tavrı eleştirip “AK Parti medyasının kullandığı dilin Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş’ı yücelttiğini kolaylıkla söyleyebilirim” dedi (18 Nisan).

“AK Parti için Mayıs’a kadar yazmayın”: Türkiye gazetesi yazarı Cem Küçük, “Mümkünse bizim taraf köşe yazarları AK Parti için mayıs ayının başına kadar hiç yazı yazmasa çok daha faydalı olur. Bırakın Kemalistler bol bol, ‘Ohhh nasıl yamulttuk’ yazısı yazsın. Onları kendi hâline bıraksak zaten kendilerini ve İmamoğlu’nu bitirecekler, merak etmeyin” diye yazdı (19 Nisan).

Ajansın işi şikayet oldu: İhlas Haber Ajansı (İHA), Anıtkabir özel defterini “İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı” olarak “usulsüz şekilde görev üstlendiği” gerekçesiyle Ekrem İmamoğlu hakkında Samsun Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulundu (5 Nisan).

Ardıç’tan yurttaş “saftirik”: Sabah gazetesi yazarı Engin Ardıç, 31 Mart Yerel Seçimleri’nde AKP’ye oy vermeyenleri ‘saftirik vatandaşlar’ dedi (5 Nisan).

A Haber yayınına müdahale: CHP İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, AKP’nin 31 Mart Belediye Seçimleri kapsamında yaptığı itiraz sonucu yeniden sayılan sandıklarda Ümraniye’de partisine çıkan 99 oyu canlı yayında 86 olarak aktaran A Haber muhabirine tepki gösterdi. Tanal ile A Haber muhabiri arasında kısa süreli bir tartışma yaşandı (4 Nisan).

AYM, Taraf’ın hak ihlali: Anayasa Mahkemesi, 2010 yılında Taraf gazetesinde yayımlanan “Balyoz Planı” haberleriyle emekli Orgeneral Çetin Doğan’ın şeref ve itibar hakkının ihlal edildiğine karar verdi. Doğan’a 8 bin TL tazminat ödenmesine hükmeden AYM, kararın bir örneğinin Doğan’ın açtığı tazminat davasını reddeden yerel mahkemeye gönderilerek, yeniden yargılama yapılmasına karar verdi. “Balyoz Planı” belgelerine ilişkin “sahteciliklere” dikkat çekilen kararda, “Mehmet Baransu’nun, haberi, araştırmadan yayımladığı” vurgulandı. AYM, bireysel başvuru üzerine “Çetin Doğan’ın şeref ve itibar hakkının ihlal edildiğine” karar verdi (4 Nisan).

TRT iki ay “Cumhur”a çalıştı: RTÜK’ün CHP kontenjanından seçilen üyesi İsmet Demirdöğen’in hazırladığı rapora göre TRT Haber, 1 Şubat-29 Mart döneminde Cumhur İttifakı lehine 164 saat yayın yaparken Millet İttifakına ayırdığı 46 saatin 20 saatinde, HDP’ye ayırdığı 3 saatin sadece 36 saniyesinde lehte yayın yaptı (4 Nisan)

Seçimlerden “darbe” çıkardılar: İktidara yakın medya organları İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı CHP’ye geçince “darbe” senaryosuna sarıldı: Sabah gazetesi “İstanbul’un kaderi çalınan oylarda” manşetini atarken Star, “Sandıkta darbeyi kim örgütledi” dedi. Star’a göre “Türkiye tıpkı Gezi Kalkışması, 17-25 Aralık, 15 Temmuz’da olduğu gibi 31 Mart’ta da sandık üzerinden darbeye maruz kaldı” ifadelerine başvurdu. Akşam “Satır satır çalmışlar”, Güneş “Tutanaklar hileli iptaller şaibeli”, Akit “Hırsızlık belgelendi CHP panikte” manşetlerini attı. Yeni Şafak, “Hodri meydan oyları sayalım” manşetini atarken yazar İbrahim Karagül, 4 maddeyle özetlediği yazısında “31 Mart’ta Türkiye’ye

seçim üzerinden darbe yapılmıştır, Bir İstanbul projesi için FETÖ’cüler kullanılmıştır, 15 Temmuz sonrasının ilk adımları atılmıştır, Öyleyse İstanbul’da seçimler yenilenmeli” dedi (3 Nisan).

Anayasa Mahkemesi

Anayasa Mahkemesi (AYM), Nisan – Mayıs- Haziran döneminde 13’ü gazeteci toplam 29 kişi ve bir medya kuruluşunun başvurusunu görüştü; “ifade özgürlüğünü ihlal” gerekçesiyle üç gazeteciye 95 bin 207 TL tazminat (mahkeme gideri dahil) ödenmesine hükmetti. AYM, 15 tutukluya da toplam 7 bin 500 TL ödenmesini kararlaştırdı. Bu durumda AYM’nin bu dönemde devlete yönelttiği tazminat cezasının tutarı 102 bin 707 TL oldu. Bu dönemde AYM, Cumhuriyet gazetesinin eski altı yöneticisi ve gazetecisinin, Ziya Ataman’ın ve bir iletişim profesörünün başvurularını reddetti; Bianet ve gerçek Gündem siteleri ile bir gazetecinin dosyasında ihlal tespit etti. İktidarın güvenlik politikalarına ters düşmeyecek dosyaları belirli ölçülerde gündemine alan AYM, üç yıla yakın bir süredir tutuklu olan gazeteci yazarlar Ahmet Altan ve Nazlı Ilıcak’ın bireysel başvurularını karara bağlamada acele etmiyor. 2018’in tamamında AYM, 10 gazeteci, bir İnternet sitesi, 1 gazete dahil 18 başvuruda Türkiye’yi giderler dahil 135 bin 881 TL tazminata mahkum etmişti.

Altan dosyası bir yıldır AYM Genel Kurulu bekliyor: Anayasa Mahkemesi, “darbeye iştirak” iddiasıyla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilen, son olarak Yargıtay Başsavcılığı’nın “örgüte yardımdan yargılansın” dediği gazeteci yazar Ahmet Altan ile ilgili dosyayı AYM Genel Kurulu’na sevk ettiği 4 Temmuz 2018’den beri gündemine almadı (30 Haziran).

AYM Yücel’e hak verdi: Anayasa Mahkemesi, Die Welt gazetesi Türkiye muhabiri Deniz Yücel’in keyfi tutuklanmasıyla “özgürlük ve güvenlik hakkı” ile birlikte “ifade özgürlüğü hakkının” Anayasa ve yasalara aykırı bir şekilde ihlal edildiğine karar verdi. Mahkeme, devletin Yücel’e 25 bin TL manevi tazminat ve 2 bin 475 TL mahkeme gideri ödemesine de hükmetti. AYM, işkence ve kötü muameleyle ilişkin iddiaları oybirliğiyle reddederken “özgürlük ve güvenlik hakkı” ve “ifade özgürlüğü”na dair şikayetleri oyçokluğuyla kabul etti (28 Haziran).

İletişimci Demir’e AYM’den ret: Anayasa Mahkemesi, 3 Ağustos 2016’da “FETÖ üyeliği” iddiasıyla tutuklanan İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Reklam Anabilim Dalı öğretim üyesi Vedat Demir’in bireysel başvurusunda, “kişi özgürlüğü ve güvenlik hakkı”na dair şikayetiyle ilgili “başvuru yollarının tüketilmemiş olmasını” gerekçe göstererek reddetti. Dosyada, “kişi özgürlüğü ve güvenlik hakkının açıkça ihlal edildiğine dair iddianın açıkça dayanaktan yoksunluğuna ilişkin kısmı da “kabul edilmez” bulundu. Demir, İpek Medya Grubu’na kayyum atanmasını eleştirdiği ve 15 Temmuz 2016’daki darbe girişimine dair WhatsApp’ta dört kişiyle yazışmaları olduğu iddiasıyla 25 Temmuz 2016’da gözaltına alınmıştı (29 Mayıs).

AYM Akit'e hak verdi: Anayasa Mahkemesi, Yeni Akit Gazetesi'nin 27 Kasım 2011'de birinci sayfasında yer verdiği "CHP cami düşmanı" haberi ve "Demedim mi ben size, Kılıçdaroğlu bir projedir" köşe yazısı hakkında CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nun yaptığı başvuruyu reddetti. AYM'ye göre, Kılıçdaroğlu'nun "Şeref ve itibar hakkının ihlal edildiği"ne ilişkin iddiası, "açıkça dayanaktan yoksun" (29 Mayıs).

AYM'den "tutuklulara gazete" kararı: Anayasa Mahkemesi, Recep Bekik dahil 15 tutuklu ve hükümlünün bireysel başvurusunda, tutuklu ve hükümlülere satın aldıkları dergi ve gazete gibi süreli yayınların teslim edilmeyişinin, Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğü'nün ihlali olduğuna hükmetti. AYM'nin önceki kararlarında ceza infaz kurumlarında yayınlara erişim ve yayınların ceza infaz kurumlarına kabulüne ilişkin içtihadı belirlediğine dikkat çekilirken, tutuklu ve hükümlülerin yararlanabileceği yayınlara ilişkin esasların da altının çizildiği hatırlatıldı. AYM, başvuruçuların her birine 500'er TL olmak üzere toplam 7 bin 500 TL tazminat ödenmesine hükmetti. 27 Mart tarihli karar Resmi Gazete'de 21 Mayıs'ta yayınlandı (21 Mayıs).

Gerçek Gündem AYM'de kazandı: Anayasa Mahkemesi, Gerçek Gündem haber sitesinden Barış Yarkadaş'ın paylaştığı, 27 Temmuz 2014 tarihli Radikal gazetesi kaynaklı haberi "22 Temmuz soruşturmasının hakiminden ilginç itiraf" yorumuyla paylaşılmasına İstanbul 6. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişim engeli getirilmesini ifade ve basın özgürlüklerinin ihlali olarak değerlendirdi. "Paralel Operasyon Hakimi: Selam Dosyasında İmzam Var" başlıklı haberi bu yorumla paylaşılmasına, başvuran hakim "kişilik hakları" gerekçe gösterilerek sansürlenmişti. AYM'nin 17 Nisan 2019 tarihli ihlal kararı Resmi Gazete'de yayınlandı. AYM kararında, "Çelişmesiz bir dava sonucunda yayın içeriğine erişimin engellenmesi kararı verilebilmesinin ancak hukuka aykırılığın ve kişilik haklarına müdahalenin ilk bakışta anlaşılacak kadar belirgin ve zararın süratle giderilmesinin zaruri olduğu hallerde mümkün olduğu hatırlanmalıdır" denildi (15 Mayıs).

AYM'den 8 karar: Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu, aralarında Cumhuriyet gazetesi eski çalışanları, Cumhuriyet eski İcra Kurulu Başkanı Akın Atalay, önceki yayın yönetmeni Murat Sabuncu, eski muhabiri Ahmet Şık, Cumhuriyet Vakfı eski üyesi Bülent Utku ve "darbe girişimi"nden ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan gazeteci Ahmet Altan ve Nazlı Ilıcak'ın başvurularını reddetti. Atalay, Sabuncu, Şık ve Utku'ya dair kararların oyçokluğuyla alındığı ifade edildi. AYM, Cumhuriyet gazetesi eski yazarı Kadri Gürsel, gazeteci Murat Aksoy ve Zaman gazetesi eski yazarı Ali Bulaç'ın "kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı" ile "ifade özgürlüğü" hakkının ihlal edildiğine karar verdi. 40 bin TL tazminat ödenmesine karar verilen Aksoy, "Ben gazetecilik yaptım. Yazı yazdım, düşüncelerimi ifade ettim. Tutuklanmam da, uzun süre tutuklu kalmam da düşünce ifade özgürlüğümün ihlaliydi. Hayatımdan 15,5 ay alındı. AYM bu kararla hakkımı teslim etti" dedi. AYM kararın detaylarını henüz yayınlamadı (2-3 Mayıs).

AYM'den Ataman'a kötü haber: Anayasa Mahkemesi, üç yıldır tutuklu gazeteci Ziya Ataman'ın kişi hürriyeti ve güvenliğinin ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiği yönünde yaptığı başvuruyu reddetti. 16 Nisan tarihli kararda başvurunun "Anayasa'nın 19. maddesinde öngörülen güvenceler kapsamında bir ihlalin olmadığını açık olduğu anlaşılmıştır" denildi. Karar "başvurunun, tutuklamanın hukuki

olmaması ve tutukluluk süresinin makul olmaması nedenleriyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği iddiası yönünden açıkça dayanaktan yoksun” bulundu. Adil yargılanma hakkının ihlal edilmesine yönelik itirazın ise tüm başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemezliği belirtildi. Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği'nden (MLSA) avukat Barış Oflas, “En kısa zamanda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvurumuzu yapacağız” dedi (2 Mayıs).

Bianet AYM’de kazandı: Anayasa Mahkemesi (AYM), bianet haber sitesinde 2011’de çıkan “İntihal: Aradaki Farkı Bulun” başlıklı habere İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliği’nin 8 Temmuz 2015’te getirdiği erişim engeli kararını “basın ve ifade özgürlüğünün bir ihlali” olarak gördü. 7 Mart’ta alınan kararda, “Anayasa’nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüğünün ihlal edildiğine” ve ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasına hükmetti. Işıl Cinmen’in haberinde dönemin Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer intihal ile suçlanıyordu. O dönem, bianet dahil birçok siteye “kişilik haklarının ihlali” gerekçe gösterilerek sansür getirilmişti. Dosya, yeniden yargılama yapılmak üzere İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliğine gönderilecek (26 Nisan).

Cezaya AYM’de mahkumiyet: Anayasa Mahkemesi, 2013 yılına ait “Yapı Denetim Fethullah’ın Baronlarına Teslim” başlıklı bir yazı nedeniyle İstanbul 29. Asliye Ceza Mahkemesi’nin “Bankanın itibarına zarar vermek”ten Antalya merkezli bir internet sitesinin köşe yazarı olan Şükrü Y’ye 10 ay hapis ve 16 bin 660 TL adli para cezasına mahkum etmesini ifade özgürlüğünün ihlali saydı. Kararda, Antalya’daki yapı denetim işlerinin özel bir bankanın desteğiyle Gülen yapılanmasına bağlı kişilerin tekeline geçtiğini savunan Şükrü Y.’ye verilen cezayı onayan hakim, “Paralel Yapı” soruşturması kapsamında tutuklandığı hatırlatıldı. Kararda, ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama istendi (24 Nisan).

AİHM

15 Temmuz 2016 darbe girişimiyle birlikte Türkiye’den gelen bireysel başvurulara kendini kapatan ve ilk olarak tutuklu gazetecilerle ilgili 20 Mart 2018’de sessizliğini bozan (Şahin Alpay ve Mehmet Altan kararları) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), ifade özgürlüğü dosyaları bakımından Nisan-Mayıs-Haziran 2019 dönemini boş geçti.

Darbe girişiminden sonra tutuklanan Ahmet Altan ve Nazlı Ilıcak gibi birçok gazeteci, cezaları onanmadan AİHM’den “haksız tutuklama”ya dair şikayetlerine dair haber bekliyor. AİHM, kapatılan DİHA Ajansı eski muhabiri İdris Sayılğan’ın dosyasında Türkiye Hükümeti’nden savunma istedi.

Türkiye’de erişimi 29 Nisan 2017’den beri yasaklı olan dünyanın en yaygın dijital ansiklopedisi olan Wikipedia’nın yetkilileri de, dosyalarını AİHM’e taşıdı.

Geçen yılın aynı döneminde AİHM, gazeteci Yalçın Ergüdoğan ve yayıncı Fatih Taş dahil beş kişinin başvurusunda Türkiye’yi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10. Maddesini ihlal etmekten 19 bin 500 avro (yaklaşık 101 bin TL) tazminat ödemeye mahkum etmişti.

2018 yılının tamamında ise AİHM, altı gazeteci ve 2 yayıncı dahil 12 başvuruda Türkiye’yi Sözleşmenin 10. Maddesinin ihlal edildiği gerekçesiyle toplam 73 bin avro (yaklaşık 365 bin TL) tazminata hükmetmişti.

AİHM’den hükümete “Sayılğan” soruları: AİHM, 24 Ekim 2016’da “PKK üyeliği” ve “örgüt propagandası”ndan tutuklanan ve halen Trabzon Cezaevi’nde tutulan kapatılan DiHA Ajansı’nın eski muhabiri İdris Sayılğan’ın dosyasında Türkiye Hükümeti’nden savunma istedi., 25 Ocak’ta Muş 2. Ağır Ceza Mahkemesi Sayılğan’a 8 yıl 3 ay hapis cezası vermişti. AİHM, Aralık 2018’de başvuruyu öncelikli olarak inceleyeceğini bildirmişti. AİHM, gazetecinin Anayasa Mahkemesi’ne yaptığı başvuruyu ilgili sürecin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) kişilerin “özgürlük ve güvenlik hakkı”nı garanti altına alan 5. maddesine uygun olarak ele alınıp alınmadığını ve özellikle 5. maddede anıldığı şekliyle “hızlı karar” süreçlerine uygun olarak ilerleyip ilerlemediğini sordu. Ayrıca, gazetecinin tutuklu olarak yargılanmasının AİHS’nin 5. maddesini ihlal edip etmediğini ve tutuklama sırasında dosyada bulunan delillerin isnat edilen suçun işlendiğine dair bağımsız bir gözlemciyi ikna edip edemeyeceği sorusu da yöneltildi (14 Haziran).

AİHM Ahmet Altan için ne bekliyor? AİHM, “darbe girişimi”nden ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkum edilen ve 991 gündür tutuklu bulunan gazeteci-yazar Ahmet Altan’ın bireysel başvurusunu hala karara bağlamadı. Avukatı Figen Albuga Çalikuşu, Ahmet Altan’ın bireysel başvurusunun ivedilikle görüşülmesi için her gün AİHM’e yeni bir dilekçe verme eylemi yapıyor. Ahmet Altan ve kardeşi iktisat profesörü Mehmet Altan, Eylül 2016’da 15 Temmuz darbe girişimiyle ilgili bir soruşturma kapsamında tutuklanmış, avukatları 8 Kasım 2016’da Anayasa Mahkemesi’ne (AYM) bireysel başvuruda bulunmuştu. Mehmet Altan’ın başvurusunu 11 Ocak 2018’de karara bağlayan AYM, Ahmet Altan’ın başvurusunu 4 Temmuz 2018 tarihinde Genel Kurul’a sevk etmiş, Genel Kurul ise başvuruyu gündemine ancak Mayıs ayında almıştı. Ahmet Altan’ın dosyasını 3 Mayıs 2019 günü inceleyen Genel Kurul, “hak ihlâli bulunmadığı” yönünde karar vermişti (11 Haziran).

Wikipedia sansürü AİHM’e taşıdı: Wikipedia’nın bağlı olduğu Wikimedia Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Katherine Maher, 29 Nisan 2017’de erişim engeli konulan Wikipedia’nın Türkiye’den yeniden erişime açılması için yaptıkları girişimlerden sonuç alamadıkları için dosyayı AİHM’e taşıdıklarını bildirdi. Türkiye, “Türkiye’nin terör örgütlerini desteklediğini belirten içerikler siteden çıkarılmadığı” gerekçesiyle Wikipedia’ya sansür getirmişti (23 Mayıs).

[RTÜK’ten haberler:](#)

RTÜK “iktidarın sopası”: CHP Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’ın yanıtlaması istemiyle hazırladığı önergesinde RTÜK’ün ilişkili olduğu Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilen yanıtı paylaşan RTÜK’ün 2018 yılı başından itibaren televizyon kanallarına verdiği cezaların listesini çıkardı. Buna göre, Fox TV’ye 19, Halk TV’ye 18 ceza kez ceza kesilirken hükümete yakınlığıyla bilinen 6 kanala toplamda 19 ceza kesildi. Çakırözer, “RTÜK’ün; çoksesliliği, muhalif yayını, gerçeklerin öğrenilmesini engellemek isteyen iktidarın sopası gibi görünmesi Türkiye’nin geleceği açısından kaygı verici” dedi (12 Mayıs).

“P...venk” sözü RTÜK için hakaret değil: Ersoy Dede’nin 24 TV’deki programında CHP Milletvekili Ali Şeker’e yönelik “Şov yapıyor p...venk. Kabadayı” şeklindeki küfrünü değerlendiren RTÜK bu sözleri hakaret olarak değerlendirmedir. RTÜK üyesi İsmet Demirdöğen, söz konusu kararın RTÜK Üst Kurulu’nun itibarını zedelediğini ve güvenilirliğini yok ettiğini belirtti (20 Nisan).

RTÜK’ten “Kürdistan” cezası: Cumhurbaşkanı başta olmak üzere Cumhuriyet İttifakı’nın seçim kampanyası boyunca her yerde kullandığı, HDP Eş Genel Başkanı Sezai Temelli’nin 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri sürecinde başvurduğu “Kürdistan” sözcüğü RTÜK’ün ceza konusu oldu. RTÜK, Temelli’nin “Kürdistan” sözcüğünü kullandığı Meclis konuşmasını yayımlayan Tele1’e reklam gelirinin yüzde 2’si ve iki kez yayın durdurma cezası verdi. Gerekçe ise, “Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin bölünmez bütünlüğüne aykırı ifade kullanımı” oldu (18 Nisan).

AKİT TV’ye ceza: RTÜK, “Gün Başlıyor” isimli programda Ulucanlar Cezaevi Müzesinden yapılan canlı yayın sırasında, muhabirin CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun ismini diğer terör örgütü liderleriyle birlikte sayarak, “Kılıçdaroğlu gibi isimlerin de işte bu darağacında asılmasını, idam edilmesini” ifadeleriyle “siyasi ve felsefi düşünce ve benzeri nedenlerle ayrımcılık yaptığı” gerekçesiyle AKİT TV’ye idari para cezası verdi (17 Nisan).

Fox Life’a RTÜK cezası: RTÜK, FOX Life kanalında yayınlanan “9-1-1” dizisine üç kez program durdurma cezası verdi. Üst Kurul, eşcinsel birliktelikleri olağan göstermekle suçlanan dizide “yaşlı bir erkek çiftin uygunsuz görüntülerinin, toplumun milli ve manevi değerlerine, genel ahlaka, ailenin korunması ilkesine aykırı” olduğu kanaatine vardı (12 Nisan).

RTÜK: TV’lere 17 para, 19 program cezası

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), Nisan – Mayıs – Haziran 2019 döneminde haber, film ve program yayınlarından dolayı TV kuruluşlarına 19 para cezası, 19 da program durdurma cezası verirken radyo kuruluşlarına bu dönemde herhangi bir işlem yapılmadı. Kurul, TV’lere toplam 943 bin 787 TL para cezası verdi. (Reklam yayınlarının değerlendirme dışı bırakıldığı çalışma, RTÜK’ün 3 Nisan ile 29 Mayıs 2019 tarihleri arasında gerçekleştirdiği altı toplantının kayıtları incelenerek hazırlandı).

RTÜK “Bölücülük”ten 1 para cezası ve 2 program durdurma; “Eleştiriyi aşmak”tan 6 para cezası; “teröre övgü”den 2 para cezası ve 4 program durdurma; “Ayrımcılık”tan 1 para cezası; “Kin ve düşmanlığa tahrik”ten 1 para cezası; “Milli ve manevi değerlere aykırılık”tan 3 para cezası ve 8 program durdurma; “Batıl inanç”tan 4 para cezası; “Teröre hizmet”ten 1 para cezası ve 5 program cezası verdi.

RTÜK, geçen yılın aynı döneminde TV kuruluşlarına 6 program durdurma cezası ve 12 para cezası verirken radyo kuruluşlarına da 1 para cezası vermişti. Kurul, Radyo ve TV’lere toplam 6 program durdurma, 14 işlem karşılığında 1.211.367 TL idari para cezası ve bir de uyarı vermişti.

Kurul 2018 yılının tamamında ise, televizyonlara 67 program durdurma, 85 para cezası ve 1 uyarı cezası; Radyo kuruluşlarına da 5 program durdurma ve 1 para cezası vermişti. Yayın ilkelerini ihlalden verilen para cezalarının toplamı 11 milyon 951 bin 153 TL’ydi.

Bölücülük: 6112 sayılı Kanun’un 8. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan; “Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılâplarına aykırı olamaz” ilkesinin ihlal edilmesi iddiasıyla **21.114 TL** (Tele1 - 21.114 TL) ve **2 kez program durdurma** (Tele1- 2 kez program durdurma) cezası verildi.

Eleştiri sınırlarını aşmak: 6112 sayılı Kanun’un 8. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan; “Yayın hizmetleri, insan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, **kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez**” ilkesini ihlalde, **695.988 TL** (RS FM İstanbul – 2.104 TL; Beyaz TV – 70.744 TL; Kanal D – 279.631 TL; Tele 1 – 21.114 TL; TGRT – 21.114 TL; Fox TV – 301.281 TL) para cezası verildi.

“Teröre övgü”: 6112 sayılı Kanun’un 8. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan; **“Terörü övemez ve teşvik edemez, terör örgütlerini güçlü veya haklı gösteremez, terör örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerini yansıtır nitelikte olamaz”** hükmünün ihlali gerekçesiyle **38.179 TL** (KRT - 17.065 TL; Halk TV – 21.114 TL) ve **4 kez program durdurma** (KRT - 2 program durdurma; Halk TV – 2 program durdurma) cezası verildi.

Ayrımcılık: 6112 sayılı Kanun’un 8. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “İrk, renk, dil, din, tabiiyet, cinsiyet, engellilik, **siyasî ve felsefî düşünce, mezhep ve benzeri nedenlerle ayrımcılık yapan ve bireyleri aşağılayan yayınları içeremez ve teşvik edemez**” ilkesinin ihlal gerekçesiyle **21.114 TL** (Ulusal 1 TV – 21.114 TL) ceza verildi.

Kin ve düşmanlığa tahrik: 6112 sayılı Kanun’un 8. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan; “İrk, renk, dil, din, tabiiyet, cinsiyet, engellilik, **siyasî ve felsefî düşünce, mezhep ve benzeri nedenlerle ayrımcılık yapan ve bireyleri aşağılayan yayınları içeremez ve teşvik edemez**” ilkesinin ihlali nedeniyle **21.114 TL** (Akit TV – 21.114 TL) para cezası verildi.

Milli ve manevi değerler: 6112 sayılı Kanun'un 8. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan; **“Toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz”** ilkesinin ihlali nedeniyle; **59.293 TL** (Ulusal 1 TV – 21.114 TL; FOX Life TV – 21.114 TL; Akit TV – 17.065 TL) para cezası ve **8 program durdurma** (Ulusal TV – 3 program durdurma; Fox Life TV – 3 program durdurma; Akit TV – 2 program durdurma) cezası verildi.

Batıl inanç: 6112 sayılı Kanun’un 8. maddesinin birinci fıkrasının (r) bendinde yer alan; **“Kişileri... veya batıl inançlar yoluyla istismar edemez”** ilkesinin ihlali nedeniyle, **84.456 TL** (Ful TV – 21.114 TL (3)- Gala TV – 21.114 TL) para cezası verildi.

“Teröre hizmet”: 6112 sayılı Kanun’un 8. maddesinin birinci fıkrasının (t) bendinde yer alan; **“Terör eylemini, faillerini ve mağdurlarını terörün amaçlarına hizmet edecek sonuçlar doğuracak şekilde**

sunamaz” ilkesinin ihlal edilmesi iddiasıyla **2.529 TL** (RS FM İstanbul - 2.529 TL) ve **5 kez program durdurma** (RS FM İstanbul – 5 kez program durdurma) cezası verildi. (EÖ/APA)

**Fotoğraf: Hikmet Adal*